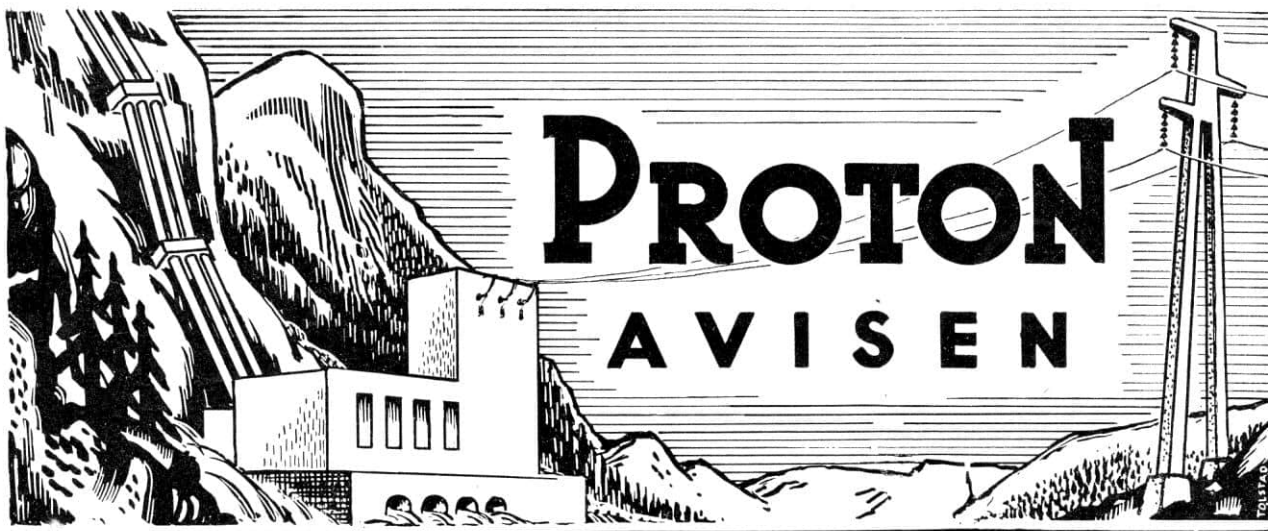

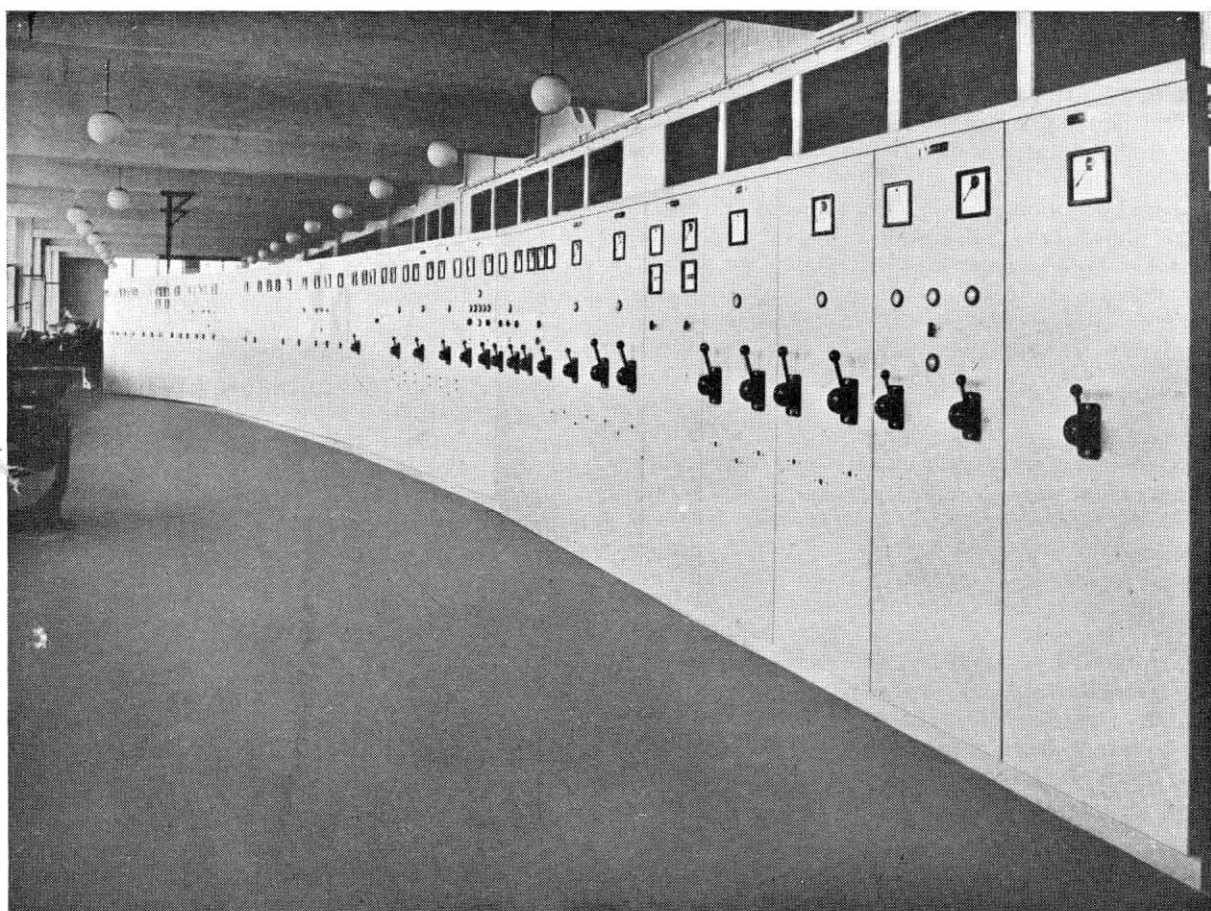

BEDRIFTSORGAN FOR A/S PROTON

Nr. 3

SEPTEMBER 1949

2. årg.

I mange år har vårt verksted i Trondheim bygget apparattavler. Etter at verkstedet fikk nye lokaler, påtar det seg nå levering av tavler for alle formål. Ovenfor vises et bilde av en av de siste leveringer.

23136

Konjunkturerne forandrer seg.

Høykonjunkturerne — det vil si den store etterspørsel etter varer — i den elektrotekniske bransje kan i år feire sitt 10 års jubiléum. Denne store etterspørsel etter elektrovarer er et uttrykk for den stadig økende anvendelse av elektrisiteten som foregår i hele verden, og det er naturlig at dette særlig gjelder et land som Norge med sin vannkraft. Elektrisitetsprisen her i landet er lav, og bortsett fra de store lettelsener som elektrisiteten skaper så vel i hjemmene som i næringslivet, har samfunnet av nasjonaløkonomiske grunner interesse av å utnytte denne kraftkilde mest mulig til dekning av varmebehovet for derved bl. a. å spare import av kull, koks og olje.

I disse 10 årene kan man si at firmaets drift har vært sterkt avhengig av å skaffe varer, mens omsetningen av disse har vært forholdsvis lett når man bortser fra det ikke ubetydelige arbeide som har vært forbundet med en mest mulig rettferdig fordeling av varene blant våre kunder.

Nå er høykonjunkturerne ved å slå om, kjøperens marked nærmer seg, og det ser ut til at vi kommer tilbake til forhold som de fleste av de eldre i firmaet kjenner godt fra før, men som de yngre og yngste kanskje står noe fremmede overfor. De forhold denne nye situasjon innebærer med full dekning av etterspørselen og det må man anta ganske snart vil kunne inntre, vil føre oss tilbake til den frie konkurranse med opphevelse av importkvoter og formodentlig lempninger i prisregulering for varer og ytelser. En sannen situasjon stiller ganske andre krav til firmaets organisasjon enn den vi har hatt i de siste 10 år. Under en periode med varemangel må kundene i hvert fall til en viss grad avfinne seg med de leveringsforhold og den kundetjeneste som leverandørene har, selv om naturligvis alle fremsynte leverandører nettopp under sannen forhold gjør sitt ytterste for å betjene kundene godt. Jeg tror jeg tør si at vi stort sett har oppnådd å gjennomføre en sannen god forretningspolitikk i disse årene, og derfor skulle gå inn i situasjonen »kjøperens marked« med en stor goodwill hos våre avtagere, altså med en god start i veddeløpet. For det er et veddeløp, hvor kun den som kan se det sportslige i sitt arbeide oppnår de gode resultater og føler seg tilfreds. Det firma hevder seg best i konkurransen som kan betjene sine kunder best, og en forutsetning for å oppnå dette er at hele firmaets organisasjon fungerer knirkefritt, ved at alle i firmaets tjeneste arbeider for dette mål hver på sin plass. Det hjelper ikke meget om ingeniøren har greid å få en interessant bestilling hvis leveringen blir forsinket eller den kommer i uheldige delleveringer, hvis montasjen ikke utføres etter avtalen og ikke er fagmessig, eller hvis fakturaen kommer uker etter at leveringen er skjedd og kanskje da ikke engang er korrekt. Kunden ser, og med rette, firmaet som en enhet, enten det gjelder sen og ugrei besvarelse av brev eller telegrammer,

ufullstendig spesifikasjon i en offerte, feilskrevet navn eller adresse, sen postekspedisjon, eller at det leveres varer som ikke passer til kundens øyemed. Alle sannen feil legger kunden merke til og de virker skadelig for vår goodwill.

Selvfølgelig er det i første rekke akkvisitørenes plikt å ha kontakt med kundene, og innkjøpsavdelingens med leverandørene. Disse organers arbeide er grunnlaget for hele forretningen, men selv den beste akkvisitør og den beste innkjøper er helt avhengig av at de øvrige ledd i organisasjonen utfører sin del av arbeidet korrekt og prompt hvis der skal oppnåes et gunstig resultat. Vi skal være oppmerksom på at all forbindelse utad, enten det dreier seg om montasjepersonalets opptreden på et anlegg, en telefonsamtale eller en personlig konferanse med en kunde, et brev eller et telegram, så er vedkommende representant for firmaet, og vår opptreden og den form som blir benyttet vil ofte være helt avgjørende for kundens eller leverandørens innstilling overfor vårt firma. Som jeg har nevnt foran, ser våre forbindelser, både kunder og leverandører, firmaet som helhet, mens personalet i et stort selskap har tendens til å skille sterkt mellom firmaets forskjellige avdelinger. En sannen oppfatning er jo ikke unaturlig når man tar hensyn til at mange i detalj kun kjenner en del av firmaets organisasjon og deres arbeidsoppgaver. Det er ikke å vente at bearbeidere i en avdeling skal kunne tillegge seg tilstrekkelig oversikt over de andre avdelingens arbeidsområde, men et godt samarbeide må med alle midler tilstrebes. Det forekommer i et firma som vårt også at der tilsynelatende kan bestå en viss konkurranse mellom de forskjellige avdelingens artikler, men hovedsaken er at firmaet får bestillingen, hvilken avdeling som får den må komme i annen rekke. Jeg kunne her nevne mange forskjellige tilfeller jeg i min virksomhet gjennom årene har opplevet som ville illustrere både det gode samarbeids betydning, og dessverre også hva manglende samarbeide mellom de forskjellige avdelinger kan avstedkomme, men det vil føre for langt. Det er dog et spesielt område som jeg vil nevne særlig, og det er telefontjenesten. Jeg tror man i alminnelighet har alt for lett for, når man har forbindelse med en kunde og vedkommende kunde kommer inn på et felt man ikke selv arbeider, å si: »Et øyeblikk, så skal jeg få lov til å sette Dem over til N. N.«, og dermed anser man seg ferdig med saken. N. N. er kanskje imidlertid ikke på sin plass, rikstelefonperiodene går, og kunden sitter igjen med et inntrykk av dårlig service. Det er ikke min mening å ville generalisere dette forhold. Selvfølgelig kan ikke alle være spesialister på alle områder, og i mange tilfelle er det helt riktig å sørge for at rette vedkommende får tale med kunden. Men der er mange tilfelle hvor kunden kunne ønske å gi en beskjed, eller purre på en levering o. l., som vedkommende som

først har kunden i telefonen godt kan overta og besørge videregitt. Sett derfor ikke over telefoner før De har overbevist Dem om at det er hensiktsmessig, og konstaterer først at den bearbeider som kunden bør eller ønsker å snakke med er til stede, og at De da samtidig i telefon har gjort vedkommende bearbeider oppmerksom på hvem det er han skal snakke med og også hva saken gjelder, slik at kunden ikke unødig behøver å kaste bort tiden med å gjenta hva han allerede har sagt.

Til slutt vil jeg oppfordre alle som er ansatt i vårt firma, når det gjelder forhold overfor så vel kunder som leverandører, alltid å tenke på hvordan man selv i tilfelle ønsket å bli behandlet. Hvis hver især følger denne retningslinje i sin virksomhet, er jeg overbevist om at vi får en sikker og effektiv forretningsgang med en elskverdig tone, som vil gi det gode resultat som er nødvendig for at alle parter skal bli tilfredse.

D. W.

FN advarer mot arbeidsløsheten.

FN's økonomiske avdeling ber i en rapport om at det på nasjonal og internasjonal basis blir truffet tiltak med sikte på å opprettholde full sysselsetting i verden. Den økonomiske aktiviteten er allerede nå preget av nedgangstendens. Derfor er det ytterst nødvendig at det snarest mulig blir tatt motforholdsregler, heter det. Det ser ut til at siste halvdel av 1948 og begynnelsen av 1949 har vært vendepunktet i den økonomiske oppgangstid etter krigen. For første gang siden krigens slutt er det nå fallende priser på en rekke lands produkter, og det er tegn på at sysselsettingen i flere land begynner å synke. Både de industrialiserte land og de økonomisk sett mer etterliggende områder har vansker med å opprettholde og utbygge handelen med andre land. Av den grunn trengs det tiltak med sikte på å gjøre det mulig for disse landene å fortsette og å utvide handelssambandet med den øvrige del av verden.

Det er ikke riktig å snakke om overproduksjonsproblemer, men heller om et fordelingsproblem.

Europa har ennå ikke gjenfunnet den betydning som eksportør som det hadde før krigen, og det er også rom for en betydelig ekspansjon av den inter-europeiske handelen.

Industriproduksjonen ligger stort sett på samme nivå som før krigen. På dette området er man nådd fram til en total gjenreisning. Men utover dette er det ikke skjedd noen nevneverdig øking av produksjonskapasiteten. I jordbruket er det fremdeles mange områder som ikke klarer å produsere så mye som før krigen.

Rapporten slår fast at den internasjonale handel i det store og hele er kommet opp på førkrigsnivået. Handelen blir imidlertid kunstig holdt oppe på dette nivået ved hjelp av lån og gaver.

Inflasjonspresset har nå stort sett gitt seg og mange steder har det slått om i den motsatte tendens. Bildet i verdensøkonomien har derfor endret seg totalt.

Dette må man innrette seg etter og sørge for at verden ikke igjen kommer inn i en depresjonstid sier rapporten.

Teknisk samkjøring av Marshall-landene.

Et program på fem punkter for inter-europeisk utveksling av teknikere og tekniske data er nå utarbeidd av Marshall-landene, heter det i en ECA-kunngjøring som ble offentliggjort i august.

I likhet med ECA's tekniske hjelpeprogram som går ut på utveksling av teknikere og tekniske opplysninger mellom Sambandsstatene og Marshall-landene i Europa, er det målet med det nye prosjektet å opphjelpe produktiviteten i de land som er medlemmer av Organisasjonen for Europeisk Økonomisk Samarbeid (OECE). Det nye programmet er beregnet på å øke den tekniske effektiviteten i de forskjellige landene ved at de deler fruktene av de siste tekniske framskritt og ved at en går inn for samarbeid når det gjelder løsningen av produksjonsproblemene.

Det inter-europeiske programmet, som vil bli forelagt OECE-rådet i Paris til godkjennelse, omfatter metoder for å koordinere det tekniske hjelpeprogrammet for Europa med ECA's virksomhet på dette område.

Fempunkt-programmet går ut på følgende:

1) Utveksling av dokumenter. Planen tar sikte på gjensidig utveksling av offisielle dokumenter som inneholder vitenskapelige og teknologiske informasjonen som er skaffet til veie eller finansiert av de enkelte regjeringer. Hver regjering vil gratis bli forsynt med inntil seks eksemplarer av slike dokumenter som betatter seg med a) fysiske og biologiske vitenskaper av direkte eller indirekte interesse for industrien, b) alle sider av teknologien, c) medisinske emner av interesse for industrien, og d) økonomiske dokumenter.

2) Utveksling av statistikker. Gjennom gjensidig utveksling av statistiske opplysninger og metoder for målinger av den industrielle produktivitet, foreslår landene å sette opp en felles standard for sammenliknende produksjonsstatistikker.

3) Utveksling av teknikere. Landene foreslår gjensidige utvekslinger av tekniske eksperter, i samme hensikt som europeiske delegasjoner har besøkt Sambandsstatene for å studere amerikanske produksjonsmetoder i forbindelse med ECA's tekniske hjelpeprogram.

4) Gjensidig konsultering når det gjelder tekniske hjelpeprosjekter. Marshall-landene foreslår å konsultere hverandre når det gjelder påtenkte tekniske hjelpeprosjekter, både deres egne og de under ECA-programmet, for å unngå at flere gjør det samme arbeid og for å oppnå koordinerte anstrengelser på de forskjellige felter. Denne plan omfatter også innbyrdes europeisk utveksling av den viten som er vunnet av europeiske eksperter på ekskursjon i USA.

5) Kooperativ forskning. Regjeringene bør sette i gang kooperativt forskningsarbeid på områder hvor fortagendenes omfang og omkostninger er for store for et enkelt land.

Stor svensk leveranse til Egypt.

Turbiner og elektrisk utstyr for 45 mill. kr.

Sverige har fått leveranser på 45 mill. kr. til det store egyptiske kraftanlegget ved Assuan. Det er ASEA og Karlstad mekaniske verksted som har fått ordren. En rekke land hadde sendt inn anbud på leveransen, men bare Sverige og Sveits oppnådde kontrakter. De svenske leveransene omfatter over halvparten av hele ordren. Det er turbiner og elektrisk utstyr som skal sendes til Egypt.

Organisasjon.

I anledning av at det har skjedd en sammenlutning av vår medisinske avdeling og firma Norsk Røntgen & Elektromedisin A/S., har vi henvendt oss til ingeniør *Koren* for å få litt nærmere opplysninger.

»Kan De fortelle oss hva som er skjedd, ingeniør *Koren*?«

»Vår direksjon har lenge ønsket å bygge vår Med. avdeling videre ut. Konkurransesforholdene er så hårde i vår bransje nå at det er nødvendig med et mer omfattende akkvisisjonsapparat og ennå flere servicefolk enn vi hadde, og den letteste måten å komme til målet på var nevnte sammenslutning. Etterat forskjellige forhold var klarlagte, ble partene enige og resultatet er at Proton får en medisinsk avdeling ved navn *Proton Norsk Røntgen*, som så snart forholdene tillater det, skal flytte opp i lokalene i Munchsgate.«

»Betyr avdelingens nye navn at den blir selvstendig?« —

»Relativt. Vi har selvfølgelig ingen planer om palassrevolusjon, men det er meningen å tilpasse avdelingen etter rent praktiske hensyn. Setter jeg saken litt på spissen, kan jeg si at vår avdeling er en detaljforretning midt oppe i en grossistorganisasjon, og det betinger jo visse tillempninger. Dette er forøvrig sikkert ingen nye toner fra vår avdeling, men i dag er de ikke til å komme utenom.«

»Er det for tidlig å spørre hvordan avdelingen skal organiseres?«

»Vi bygger nærmest tilbygg på det bestående. Gjennom avdelingens nye posisjon trenger vi også et merkantilt apparat og tannlege Holbye blir vår merkantile leder samtidig som han skal ta seg av dentalspørsmål. Gjennom sammenslutningen med Norsk Røntgen får vi nemlig igjen SRW's dentalforretning. Så for å nyttiggjøre oss mulighetene hos våre forskjellige datterselskaper bedre, vil ingeniør Heggveit få i oppdrag spesielt å ta seg av bearbeidelsen av datterselskapenes distrikter. Men resten av organisasjonen tror jeg foreløpig må forbli en forretningshemmelighet. Personlig tror jeg for øvrig at organisasjonen ikke bør være for stivbent, vi bør alle kunne utfylle hverandre i knipetak.«

Nordisk samarbeid i elektroinstallasjon.

Arbeidsspørsmål, yrkesopplæring, autorisasjonsvilkår og forskjellige handelsmessige problemer var blant de saker som sto på dagsordenen for det tredje nordiske elektroinstallatørmøte i Oslo i sommer.

Det første møte ble holdt etter dansk initiativ i København i 1945, og resultatet var så vellykket at man besluttet å fortsette. Det var svenskenes tur i 1947, og nå sto Norge som arrangør. 150 deltagere fra Sverige, Danmark, Finland og Norge deltok, blant andre formennene i bransjeorganisasjonene i de respektive land. Norske innbydere var Norges Installatørforbund, Elektrotekniske Firmaers Landsforening og Installatørenes Tariffkontor. Det ble holdt en rekke utmerkede foredrag og diskusjonsinnlegg og møtet var sikkert av stort utbytte for deltakerne.

Direktør

JOHANNES TH. ECKHOFF

Administrerende direktør i A/S National Industri Johannes Th. Eckhoff døde plutselig fredag 17 juni under et direksjonsmøte på Finse.

Direktør Eckhoff var født i Oslo 28/12 1890, ble student 1909 og gikk ut fra Norges Tekniske Høgskole i 1914. Han var først ingeniør i vårt firma, daværende Norsk A/S Siemens Schuckert, siden ved Elektrisk Bureau A/S 1918 og ved Norsk Elektrisk & Brown Boveri 1928. I 1938 ble Eckhoff ansatt i A/S National Industri hvor han ble administrerende direktør i 1946.

Det var et tungt slag for A/S National Industri og for vårt konsern å miste direktør Eckhoff. Han var en dyktig ingeniør, en utmerket administrator og avholdt av sine underordnede. Han er dypt savnet av sine mange venner og forretningsforbindelser.

Ny adm. direktør i A/S National Industri.

Som ny adm. direktør for A/S National Industri med kontor i Drammen, er utnevnt ingeniør Bernt Ingvaldsen.

Ingeniør Ingvaldsen er født 12 oktober 1902 og uteksaminert fra Norges Tekniske Høgskole 1925. I 1929 ble han ansatt i A/S National Industri, hvor han siden 1932 har vært fabrikkssjef.

Samtidig med at ingeniør Ingvaldsen er utnevnt til adm. direktør, er ingeniør Rudolf Lindboe tilsett som assisterende direktør i bedriften og sjef for firmaets salg og innkjøp. Ingeniør Lindboe, som blir sjef for Oslo-kontoret, er født i 1916 og uteksaminert fra Norges Tekniske Høgskole i 1940. I krigsårene var ingeniør Lindboe ansatt i vår Trondheimsavdeling.

VÅR STAVANGER-AVDELING

I vår artikkelserie om avdelingskontorer og representanter skal vi i dette nummer avlegge et besøk i vår Stavangeravdeling.

Begrepet *foretaksomhet* er det beste uttrykk for næringslivet i Stavanger. Det har alltid vist seg, så vel i de jevne tider som i de mere urolige tider av byens liv. Ikke minst gjelder det tiden omkring den store økonomiske krise i 1880-årene og utover. Denne krisen var så vidtrekkende i sine virkninger at den markerte et betydningsfullt tidsskille i byens liv og utvikling. Gammelt og inngrodd falt og nytt og ungt sto fram. Og ut av det hele nådde langsomt, men sikkert fortroppen til den nye tid — teknikkens og industriens tidsalder — fram til Stavanger. Teknikken gikk sin seiersgang og ga nye muligheter på alle områder, muligheter som tidens menn innså og grep og førte fram til varig verdi.

Elektrisiteten holdt sitt inntog i Stavanger i 1910. Da var de gamle planer fra 90-årene blitt realisert og det kom til å bety uendelig meget for byens og distriktets videre utvikling. Telefon, telegraf, elektrisitet i det hele, ble både middel og mål og førte til ny og uant virksomhet med svingende hjul og økende beskjeftigelse i stadig flere bedrifter og fabrikker av forskjellig slag.

Vår Stavanger-avdeling ble etablert våren 1922 av ingeniør Robert Jahnsen som tidligere hadde vært ansatt ved hovedkontoret i Oslo. Avdelingen het til å begynne med:

Robert Jahnsen,

Representant for Siemens-Schuckert N/A.

og kontoret holdt til i Jahnsens private leilighet. Distriktet som ble bearbeidet var fra Farsund i syd til Haugesund i nord. Senere da ingeniør Glad Balchen ble firmaets representant i Kristiansand, ble han tildelt Farsund og Lister så distriktet er nå fra Kvinesdal i syd og omfatter foruten Stavanger, en del av Vest-Agder og hele Rogaland fylke.

I 1924 ble kontorlokalene flyttet til en forretningsgård i Østervåg og ingeniør Jahnsen ledet avdelingen inntil 1925 med ingeniør A. Jespersen som assistent. Avdelingen ble så overtatt av ingeniør Engebret Hougen som var sjef inntil høsten 1927, da han flyttet tilbake til Oslo. Ledelsen av kontoret ble deretter gitt til ingeniør Jespersen sam-

Proton, Stavanger.

tidig som kontoret ble flyttet til hans private leilighet hvor det holdt til inntil 1930. Deretter flyttet kontoret til de nåværende lokaler i Skagen 16. Herr Lars Larsen ble ansatt som assistent og der ble opprettet et Osram-lager, mens alle øvrige varer som ble forhandlet, ble levert enten fra lager i Oslo eller direkte fra fabrikkene i Tyskland. I 1939 ble det imidlertid opprettet et lager ved avdelingen. Dette var meget beskjedent til å begynne med og ble ikke utvidet før etter krigen. Nå leveres imidlertid 50 % av omsetningen fra lageret og lagerlokalene er sprengt slik at en er nødt til å leie lagerplass.

I juni 1947 ble avdelingen omdannet til eget selskap:

Aksjeselskapet Proton, Stavanger

med aksjekapital kr. 10 000,00 og som disponent ble ansatt ingeniør Arne Jespersen. Avdelingen beskjeftiger p.t. følgende: Odd Kristoffersen (ans. 31 juli 1940), Sverre Havn (ans. 13 sept. 1948), John Hodnefjell (ans. 19 april 1949) og en lagergutt.

Disponent *Arne Jespersen* ble ansatt i vårt firma 10 oktober 1922 og har hele tiden vært ved Stavangeravdelingen og således nøye fulgt med i distriktets utvikling. Han har arbeidet utrettelig på å selge firmaets varer, han har skaffet gode

Disponent A. Jespersen.

forbindelser og har opparbeidet et gjensidig godt tillitsforhold til kundene.

Med den strålende utvikling på alle felter som foregår i Stavanger og Rogaland og med den store tiltakslust er det store muligheter for avsetning av elektrovarer. — Vi tror Stavangeravdelingen ikke skal mangle arbeidsoppgaver på lange tider.

Treårig økonomisk gymnasium foreslås å avløse handelsgymnasiet.

Vår handelsundervisning i stopeskjeen.

Den komité som ble nedsatt av Handelsdepartementet i 1946 for å samarbeide leseordningen ved landets handelsgymnasier har nå fremsatt sitt forslag. Dette går ut på vesentlige endringer i undervisningen, og konkluderer med henstilling til å opprette et nytt 3-årig økonomisk gymnasium, basert på realskolens 2. klasse. Komitéen har også lagt fram forslag til leseplan for det økonomiske fagkurset for studenter og sekretærkurs for studenter.

Komitéens flertall mener at det skal meget tungtveiende grunner til å opprettholde det nåværende to-årige handelsgymnasium parallelt med et tre-årig økonomisk gymnasium. Mindretallet hevder at man må ta hensyn til dem som tar realskoleeksamen og handelsgymnasium, og som ved nyordningen vil få sin skoletid forlenget med ett år.

Det er komitéens mening at man med forslaget om handelsgymnasium bygd på realskolen imøtekommer kravet på økt spesialisering på de høyere skoletrin, og samtidig gjennom linjens store fagkrets motvirker de uheldige sider ved en ensidig spesialisering. Samtidig har man håp om å lede en del av strømmen av den gymnasiesøkende ungdom over til det økonomiske studium. Komitéen forutsetter at adgangen til fortsatte studier ved Norges Handelshøyskole og det sosialøkonomiske fakultet som gjelder for handelsgymnasier opprettholdes for det økonomiske gymnasium. Visse tilleggssprover skal føre fram til eksamen artium.

Komitéen foreslår også opprettet egen undervisningsnemnd for handelsgymnasierne, idet disses navn bør opprettholdes som navn for den nye institusjon. Det fremlegges detaljert leseplan for det nye økonomiske gymnasium.

Hvem gjør hva?

Vi husker vel alle Chaplinfilmen »Modern Times«, hvor den udødelige komikeren spilte en stakkars »mekaniker«, et lite nummer i det kalle ufølsomme uhyre, den moderne masseproduksjon. Vi fikk se »skrumann« Chaplins tragedie. Å trekke til en mutter var *hans* jobb. Han ble mer og mer ensporet og endte som tomsing som skrudde på alt han så.

Selv om denne karrikaturen var ment som humor, har vi kanskje en god del å lære av den allikevel. Det er ikke tvil om at noen og hver av oss på grunn av vårt spesielle arbeide, har en tendens til å bli mer eller mindre »ensporet«. Vi lever i en tid som krever spesialisering, det er umulig å kunne absorbere så mange kunnskaper at en blir allsidig på alle områder.

Det er f. eks. ikke til å unngå at i en stor bedrift eller et stort firma vil kanskje en del mennesker føle seg ensomme og som et intetsigende »nummer« i rekken blant de *mange* — enn på et mindre sted. De blir gående for seg selv hver på sin kant. — Det kan skyldes personlige egenskaper, manglende kontakt eller arbeidets ensformighet. Når en tenker på hvor stor del av livet vi tilbringer på arbeidsplassen, er det sørgelig om arbeidet ikke opptar vår interesse, men fortøner seg som et nødvendig onde vi daglig må igjennom for å leve. Sett fra firmaets side vil det ikke være mulig å gi *alle* et arbeide som er interessant og tilfredsstillende. I ethvert firma vil der være visse funksjoner som skal utføres og bekles med dertil bestemte stillinger. Det er ledelsens oppgave å bringe menneskene i bedriften, de enkelte avdelinger og de enkelte arbeidsoperasjoner til å virke sammen. Der vil alltid være stillinger hvor arbeidet i lengden blir ensformig, det blir rutinearbeide og ofte hører vi karakteristikken »negerarbeide«. Det er slik, og det vil alltid være slik. Som oftest er det ungdommen som gjennom dette arbeide får sine opplæringsår og på denne måte sin første testing.

Vi ser det slik at jo større firmaet er og jo mer hver enkelt blir opptatt med sitt særskilte arbeid, desto større vekt bør vi legge på å gi opplysning om hverandres arbeide. Den kontakt vi kan etablere på denne måte tror vi kan hjelpe til at en forstår samarbeidets betydning. Ingen skal gå alene på sin kant, vi er alle i samme båt enten vi driver håndens eller åndens arbeide. Firmaet er avhengig av personalet og personalet av firmaet, og vi må lære å respektere den enkeltes arbeide, stor eller liten jobb.

Når vi nå i Proton-avisen åpner en ny spalte under tittelen »Hvem gjør hva?« så er hensikten å gjøre personalet kjent med hva som foregår i de enkelte avdelinger og hva den enkeltes arbeide består i. Noen og hver har kanskje fått spørsmålet

fra kolleger: »Hva er det egentlig du gjør?« Dette skulle det nå være mulig å besvare gjennom avisen.

Vi håper denne form for informasjon om firmaet vil gi støtet til en lang rekke artikler og at de ansatte må få utbytte av opplysningene.

Serien starter med:

1. Oddvar Arnesen.

Beskrivelse av selvkostdebokholderiet.

Selvkostdebokholderiet (SKB) eller vareavstemningen som det nokså misvisende het tidligere er en avdeling hvor bokførselen av selvkostdebilag for viderebelastning til kunder er sentralisert.

Formålet med SKB er foruten å ha en detaljert bokførsel av selvkostdebilag, også å ha en effektiv kontroll med at alle bilag er til stede og blir fakturert.

SKB i Oslo bokfører selvkostende for alle avdelinger. (Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger.) Ved oppgjøret hver måned avstemmes selvkostende tilgang med konto vareinnkjøp i hovedbokholderiet. Selvkostende avgang (fakturert selvk.) avstemmes med fakturabøker og utligningsbok. Oppgave over avregnet og uavregnet selvkostende sendes hovedbokholderiet.

Kto. vareinnkjøp er oppdelt i følgende avdelinger: E, I, B, S, T, M, K, Med, R, glatt og anlegg hver for seg, samt svakstrøm verksted (Sv.Vst.), Produksjons Vst. og Vst. T. (Trondheim). Innen hver avdeling forekommer følgende bilag: Leverandørregninger, Osramregn., verkstedavregninger fra EGA, lagerleveringer, kontantsalg, avregninger fra eget verksted, toll og sped., montørers lønn, avsetning for manglende selvkostende og »Diverse«. Den siste gruppen består vesentlig av kassabilag og bokholderioppgaver.

Papirenes gang.

a) Følgeblader:

Bilagene blir av de resp. bearbeidere (f. eks. lønningskontor, lagerkontor osv.) ført på følgeblader som sammen med bilagene leveres SKB. Unntatt er bilag for Oslo anlegg som leveres direkte til anleggskontoret mot kvittering på følgeblad. Trondheim skriver stort sett sine følgeblader selv, og sender disse sammen med bilagene for glatt til SKB Oslo, men beholder bilagene for anlegg og verksted. En del følgeblader utskrives i SKB, bl. a. for leverandørregninger.

b) Bokførselen:

Følgebladene for glatt samles i registre etter at bilagene er påført månedsstempel og sidenr. og sendt fakturakontoret.

Bokførselen for anlegg og verksted foregår maskinelt på selvkostdekort. Der utskrives et

selvk.kort for hvert o.nr. (hver kunde). Kortene viser til en hver tid sum av påløpet og avregnet selvkostende materiell og lønn.

Tilgang føres etter følgebladene. En strimmel som følger bokførselen viser sum for hvert o.nr. (selvk.kort). Når en avdeling er ferdig bokført, blir strimmelen summert på et avstemningsskjema (dagsavstemning) og avstemt med summen av følgeblader som også føres på dagsavstemningen. Sum fra foregående dagsavstemning blir påført, således at man stadig har ultimo sum.

Fakturert selvkostende for anlegg og verksted bokføres som avgang på de respektive selvkost.kort etter gjenpart av henholdsvis faktura og verkstedavregning. Selvkost.kortet skal bli helt utlignet når anlegget resp. verkstedarbeidet er avregnet. Selvkost. avgang føres i likhet med tilgang ut på strimmel og dagsavstemning, og avstemmes med sum for anlegg fra fakturabok og for verksted fra verkstedboken.

Fakturert selvkostende for glatt blir ikke maskinelt bokført, men ført ut som avregnet på følgebladene etter bilagene. I månedsoppgjøret blir summen av avregnet selvkost. på følgebladene overført til avstemningsskjema og avstemt med fakturabøker og utligningsbok.

c) Månedsoppgjør:

Bokholderioppgaver over de følgeblade som utskrives i SKB sendes hovedbokholderiet.

Samtlige følgeblader føres på avstemningsskjemaer (Selvkostendetilgang) som blir avstemt med hovedbokholderiet.

Saldo over uavregnede anlegg og verksted blir tatt opp på maskin etter selvkostendekort. Av disse saldooppstillinger fremgår uavregnet selvkost. for hvert enkelt o.nr., og sum for hver avdeling. Disse summer blir avstemt med skjema over selvkost.tilgang. Saldooppstillingene sendes de resp. avdelinger (Oslo, Trondheim, Bergen) for eventuell kontroll med uavregnede bilag.

Uavregnet selvkostende glatt blir avstemt med saldooppstillinger satt opp av fakturakontoret etter uavregnede bilag.

Selvkostdebokholderiet behandler ca. 14 000 poster pr. mnd.

Det svake kjønn.

I et britisk legetidsskrift kunne man nylig lese følgende definisjon av den foreteelse som heter kvinnen: *Atomvekt: 20.*

Forekomst: Overalt hvor det fins mennesker, dog meget sjelden i fri tilstand.

Kjemiske egenskaper: Meget aktiv, koker lett, men kan fryse når som helst. Smelter når riktig behandlet. Meget bitter når utsatt for feilaktig behandling. Blir grønn når plasert i nærheten av bedre eksemplar.

Anvendelighet: Overordentlig dekorativ. Det mest virksomme middel som kjennes når det gjelder å få pengene til å rulle.

Faremoment: Meget eksplosiv i uforsiktige hender.

Et besøk i Tekniska Museet i Stockholm.

Til tross for mine manglende journalistiske egenskaper vil jeg forsøke å ta bladets lesere med på et besøk i Tekniska Museet i Stockholm, idet jeg formoder at en god del av leserne er interessert i teknikk.

Som bekjent, har vi også her i Norge et teknisk museum, som dessverre har en temmelig kummerlig tilværelse — om man så kan si om et museum —, i en kjeller under vikingskipene på Bygdøy. Her disponeres ca. 600 m² og museet er fra ledelsens side nærmest tenkt som en propagandautstilling. Museumsledelsen har i mange år hatt til hensikt å bygge egen bygning. Planene ligger fullt ferdig utarbeidet i detaljer og har vært forevist på internasjonale utstillinger, hvor utlendingene har uttalt sin begeistring for planene, som omfatter 22 000 m². Hittil har det imidlertid ikke vært mulig for ledelsen å oppnå byggegaranti eller byggetillatelse.

Vårt naboland i øst har et teknisk museum, som man må misunne landets innbyggere, idet man ute på Norra Djurgården har en flott moderne bygning, omfattende ca. 9000 m² gulvflate. Bygningen var ferdig til innflytning av utstillingsgjenstandene i 1936, men åpningen fant først sted et par år senere. Som andre tekniske museer har det til formål å samle og bevare de konkrete vitnesbyrd for fortidens oppfinnelser, industri- og teknisk virksomhet og stille disse i belysning med samtidens ingeniørkunst. Så sent som i 1924 ble innsamling av gjenstander, bilder, tegninger o. a. av teknisk verdi påbegynt. Midler til bygningens oppførelse ble suksessivt innsamlet hos svenske industriforetagender og privatpersoner. Industrien stiller fremdeles regelmessig store beløp til disposisjon for museets drift, idet det ikke får noe tilskudd av offentlige institusjoner. Man hadde i lang tid bare små midler til disposisjon for oppførelse av bygningen, inntil den økonomiske side plutselig ble løst ved en stor donasjon fra Wallenbergs Stiftelse.

Fra hovedinngangen kommer den besøkende først inn i en stor minnehall med bilder av de svensker, som har gjort betydelig innsats på teknikkens og industriens område.

Derfra kommer man inn i en stor maskinhall, som omfatter musets avdelinger for kraftmaskiner, motorkjøretøyer og luftfart. Her i maskinhallen er bl. a. oppstillet maskiner og modeller, som viser vannkraftens utnyttelse for drift av mekaniske innretninger. Særlig er det interessant å se den hurtige utvikling som har skjedd ved konstruksjon av vannmaskiner. I denne hall er også oppstillet den eldste svenske dampmaskin, som ble bygget i 1832. Denne maskin kan betraktes som et monument over dampmaskinkonstruktøren James Watt. I tilslutning hertil viser en serie av senere konstruksjoner hvilken forandring og hvilke store framskritt konstruksjonen av dampmaskinen senere har gjort.

I dampturbinavdelingen er oppstillet den første dampturbin, som ble konstruert av Gustaf de Laval. Her er også montert en varmluftmaskin fra 1850-årene, konstruert av John Ericsson.

Selvfølgelig har forbrenningsmotorene en stor plass i maskinhallen og gjenstandene viser disse motorers raske utvikling fram til våre dager.

Av museets 36 automobiler har man bare fått plass til 8 stk. for å antyde den utvikling automobilen har gjennomgått omkring 1900.

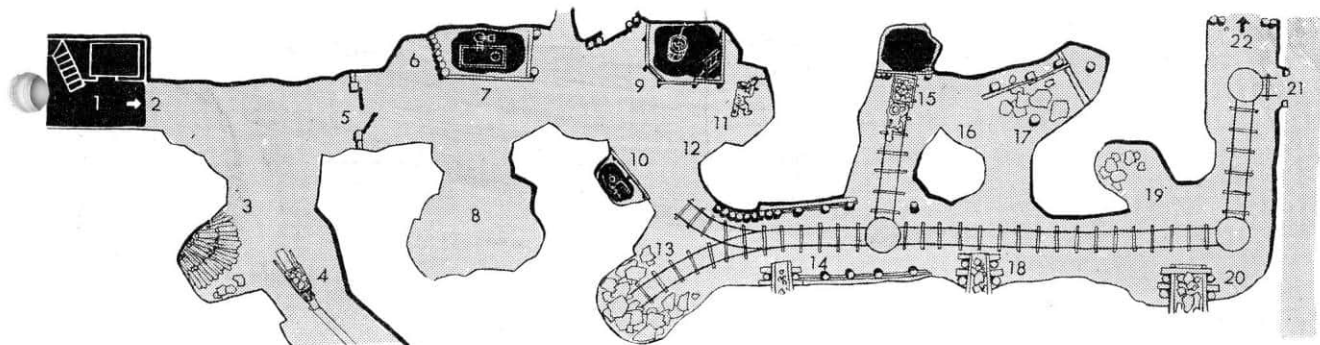
Forbrenningsmotoren la grunnen til flyproblemetets løsning og under maskinhallens tak er opphengt 2 fly fra omkring 1910. Den spesielle utforming av flymotorene er vist ved en del karakteristiske eksempler. På en terrasse utbygget på tverssiden av maskinhallen vises i modeller den historiske utvikling av flyene. Her får man også se en reaksjonsdrevet lufttorpedo, nemlig en V 1-bombe fra siste verdenskrig.

At menneskene til tross for den store utvikling av motorene også selv kan være »motor«, ser man av en serie utstillede sykler helt fra den tid disse manglet pedaler.

Som en avslutning i maskinhallen er ved plansjer og bilder samt modeller av kraftverk vist hvordan den elektriske energi framstilles og distribueres.

Fra maskinhallen kommer vi gjennom en nedgang til et stort og interessant modelgrubeanlegg i kjelleren under museet, som vist på figuren. Fra gruveheisen 1 gjennom gruvegangen 2 går vi inn i gruen og her ser vi først den eldste brytningsmetode 3, hvor man brøt malmen ved ildsetting mot gruveveggen, og transport av malmen 4. Ved et trekkhull 5 kunne lufttilgangen reguleres til ildstedet 3. Gjennom porten 5 kommer vi inn i neste avdeling av gruen, hvor brytning foregikk med mere moderne metoder, nemlig med hånd- eller maskinboring samt sprengning med krutt, nitroglycerin eller dynamitt. Ved 6 ses et rom for beskyttelse under bjergsprengning og 7 er en pumpe-sjakt med suge- og luftpumpe for friskluft fra en kunstgang opp i dagen. Ved 9 ses en kurvheis for befordring i baljer. Ved 10 ser vi en stigesjakt og ved 11 enmannsboring med slegge og håndbor. Moderne maskinboring, dels med hammermaskinbor, er montert ved 13. Ved 14 ses en svingskive for gruvebanen og ved 15 en styrtssjakt. Ved 19 ses helt moderne bormaskiner, samt en borer i arbeide, iført moderne gummiklær samt med akkumulatorlykt. Ved 22 kommer vi ut av gruen igjen.

Når vi kommer ut av gruen, kommer vi inn i avdelingen for jernmalmens foredling og her er utstillet malmprøver samt gamle utgravede ovner for direkte framstilling av smibart jern. Her ses også framstillet den på trekull baserte reduksjon av jernmalmen. De mere moderne metoder er framstillet ved modeller, og dessuten de eldste og de

Skisse av modellgruven.

mest moderne metoder for stålframstilling. Her ser vi også hvordan framstilling av elektro-stål foregår. I en tilstøtende avdeling ses også en historisk framstilling av metodene for foredling av kobbermalm og dessuten et sølvverk og metoder for gullvasking.

I tilslutning til denne avdeling ser vi de mest moderne metoder på metallurgi-ens område, nemlig framstillingen av aluminium, som er vist ved modeller og metallprøver.

For bearbeidelse av metall has en meget anskuelig avdeling, som viser utviklingen helt fra 1700-tallet. Her has bl. a. en bormaskin for boring og rifling av geværpi-per. Disse maskiner var merkelig nok bygget av tre. Omkring 1840 gikk man gradvis over til å bygge maskinene delvis av jern, men stativene var framdeles av tre. I denne avdeling er også utstillet de mest moderne verktøymaskiner.

Den mest interessante avdeling i museet er selvfølgelig den elektrotekniske avdeling. Her er utviklingen anskueliggjort fra en elektrisitetsmaskin fra 1700-tallet fram til det mest moderne televisjonsapparat 200 år senere. En serie original-maskiner skildrer den forandring som generatorer og elektromotorer har gjennomgått fra Siemens dynamomaskin i 1866 fram til de mest moderne maskiner. I denne avdeling er også installert en belysnings-sentral fra 1890, som viser hvor langt man var kommet på den tid.

Her ses også den første store kraftoverføring i Sverige med trefase vekselstrøm fra 1893.

I avdelingen for svakstrømsteknikk kan vi se den historiske utvikling på telegrafiens og telefoniens område. Her er utstillet visertelegraf-apparater, morseapparater og besøkende kan selv ved betjening sette apparatene i virksomhet.

På telefoniens område har firmaet L. M. Ericsson stillet en lang rekke apparater og modeller til disposisjon, bl. a. en komplett automatisk telefonstasjon med tilkoblede apparater i drift, slik at besøkende kan studere apparatene og sentralens funksjon i de enkelte deler.

Også på radioområdet er det ved modeller og apparater gitt en historisk framstilling av utviklingen, idet det her er oppstillet høyttalere og radio-mottakere av gamle og nye utførelser. Den geofysiske malmletingsmetode er anskueliggjort ved en demonstrasjonsmodell.

Det mest interessante ved denne avdeling er at besøkende selv kan utføre eksperimenter og studere de banebrytende oppfinnelser, som er gjort av Faraday, Ørsted, Bell, Edison m. fl. og museumsledelsen har dessuten sørget for at spesialister holder korte foredrag med demonstrasjon av elektro-tekniske laboratorieapparater. Jeg så bl. a. ved besøket en elektriseringsmaskin, gnistelegrafi med kohærer og en katodestråleosillograf tilkoblet en mikrofon, slik at de besøkende bl. a. kunne se frekvenskurven for de forskjellige bokstaver. Dette vakte selvfølgelig de besøkendes største interesse.

Til slutt vil jeg nevne avdelingen for fysiske eksperimenter, som inneholder apparater og instrumenter, som anvendes ved undervisning i fysikk ved forskjellige tekniske skoler. Mange av apparatene har stor historisk interesse, da de ble anvendt for å bevise de fysiske lovers gyldighet.

Også ved denne avdeling utføres til bestemte tider i besøkstiden demonstrasjoner og eksperimenter i forbindelse med varme, lys og elektrisitet. Spesielt må jeg nevne det interessante Foucaults pendelforsøk for å vise at jorden roterer. En fysisk pendel bestående av en 6 kg's støpejernskule opphengt i en 11,5 m lang ståltråd er anbrakt i en trappesjakt. Pendelen er lagret på 2 par stålegger som ligger i samme plan i en kardansk ring. På gulvet umiddelbart under kula er malt et sikteplan 4,5 m langt med gradlinjer for hver grad i en sektor på 30°. Pendelens svingetid er ca. 3,5 sekunder og pendelen settes i gang hver dag kl. 13 i sikteplanets 0-retning. Hvis jorden ikke roterte, skulle pendelens svingeretning i forhold til omgivelsene og til sikteplanet ikke forandre seg, da pendelen er fritt opphengt i et rom som er beskyttet mot luftstrømninger og andre forstyrrende innflytelser. Men jorden roterer fra vest mot øst, hvorfor sikteplanet på gulvet under pendelen vrir seg, mens pendelen som følge av sin treghet bibeholder svingningen i samme plan som ved igangsettelsen. Jorden og sikteplanet vrir seg mot solen omkring pendelens vertikale svingningsplan og vi ser etter kort tid vridningen, som kan avleses på sikteplanets gradlinjer hver gang pendelen vender. Allerede etter 4 svingninger kan vi konstatere en avvikelse og etter omkring 6 min. er avvikelsen allerede ca. 1°. Jorden beveger seg 15° i timen og vrid-

ningen er omtrent direkte proporsjonal med sinus til stedets geografiske bredde. Stockholm ligger på 59° 20' nordlig bredde og sikteplanet tilsynelatende vridning skal i henhold til beregningen være $15^\circ \times \sin. 59^\circ 20' = 12^\circ 9'$ i timen. Dette kan en iaktta hvis en blir stående lenge nok ved sikteplanet eller kommer tilbake til stedet etter å ha gjort en rundgang i museet.

Som vi ser, er Tekniska Museet i Stockholm meget alsidig og interessant. Det er spesielt interessant, fordi det i høy grad er et »levende museum«, idet en lang rekke apparater er i drift og det dessuten holdes interessante, korte foredrag med demonstrasjoner av tekniske apparater og instrumenter.

Det er å håpe at vi også her i landet snarest kan komme på høyde med vårt naboland. Museumsledelsen her har innsamlet en mengde interessante modeller, apparater og instrumenter — langt mere enn den forannevnte, beskjedne propagandautstilling i kjelleren på Bygdøy.

F. Wiger.

Maskinskriverkonkurranse.

Den 25 oktober skal der holdes en konkurranse om hvem som er den flinkeste maskinskriver. Dette er den 8. konkurranse i sitt slag herhjemme og arrangeres av Aftenposten og Kontorfunksjonærenes Forening.

Det kan tenkes at noen av damene våre er interesserte og vi skal derfor gjengi konkurransereglene:

Det konkurreres i fem klasser delt på to grupper.

Maskinskriverkonkurransen delt i 3 klasser.

I den ene gruppe — maskinskriverkonkurransen kan alle norske maskinskrivere delta. Det startes i 3 klasser således:

Klasse I: Deltagere som har fått Aftenpostens ordinære premier i tidligere konkurranser.

Klasse II: Øvrige deltagere.

Klasse V: Deltagere på elektriske maskiner.

På konkurransedagen utleveres oppgaven i åpen konvolutt sammen med papir av samme format som det oppgaven er skrevet på. Et ark settes inn i maskinen. På signal tas oppgaven ut av konvolutten, og der gis 5 minutter til å gjennomlese den.

Skrivningen — som varer i 15 minutter — begynner og slutter på fløytesignal. Gjengivelsen skal være helt lik oppgaven hva linjeavstand og oppstilling angår. Linje, avsnitt etc. som ikke følger oppgaven, gir feilpoeng. I oppgaven er benyttet 2 anslag etter punktum ved ny setning. Begge anslag teller. Der gis ikke feil for anvendelse av 1 avstand, hvis det er konsekvent gjennomført.

Når stoppsignalet er gått, skrives klasse, navn, adresse, maskinfabrikat og dato med blyant på det sist beskrevne ark. Besvarelsen legges i den utleverte konvolutt, som ikke klebes igjen, hvor på maskinfabrikatet føres på i øvre venstre hjørne, samt klasse, navn og adresse i øvre høyre hjørne.

Antall anslag, (bokstav, tegn, mellomrom) gir poengsummen. Fra anslagssummen trekkes 10 poeng for hvert feilslag, og for hvert slag som ikke følger oppgaven. Ved uteglemte ord og setninger, regnes hvert uteglemte anslag som feil. 3 poeng fratrekkes for ujevnt og slurvet anslag. Antall feil må ikke overstige 1 % av bruttoanslagene.

Stenografi- og maskinskriverne deles i to grupper.

I den annen gruppe — Stenografi- og maskinskriverkonkurransen — kan alle norske stenografer og maskinskrivere delta. Her startes i to klasser således:

Klasse III: Deltagere som har fått Aftenpostens ordinære premier i tidligere konkurranser.

Klasse IV: Øvrige deltagere.

Før konkurransen begynner tar deltagerne plass ved skrivemaskinene hvor de får utlevert 3 standard ark. Oppgaven, som består av et alminnelig forretningsbrev, er av mest mulig nøytralt innhold, altså uten å favorisere noen bransje f. eks. ved spesielle bransjeuttrykk eller tekniske vendinger. Den skal skrives ut på maskinen og oppstilles i alminnelig brevform, dvs. med overskrift og avsnitt, hvilket vil bli angitt i diktaten. Man må innstille maskinen slik at man får plass til maksimum 62 anslag pr. linje. Likeledes skal der anvendes dobbelt linjeavstand. Oppgaven vil med denne innstilling rommes på ca. 1½ standardark.

Et ark innsettes i maskinen. — Margininnstilling og tabulator innstilles som ovenfor nevnt. Når maskinen er fullt ferdig til bruk, med innsatt ark, samles deltagerne til diktaten. På gitt signal begynner denne. Der stenograferes i 6 minutter med en diktathurtighet av 80 ord i minuttet. Når diktaten er ferdig, lukkes blokken igjen, og deltagerne går tilbake til sine plasser, medbringende blokken. På signal åpnes denne og anbringes i »skrivestilling«. Det vil nøye bli påsett at ingen leser stenogrammet under denne del av konkurransen. Umiddelbart etterat alle har innstilt sin blokk og er klar ved skrivemaskinen, vil det bli gitt et signal og maskinskrivningen begynner. Det gjeides da på kortest mulig tid og med minst mulig feil å skrive brevet ferdig. I det øyeblikk man er ferdig og tar arket ut av maskinen, reiser man seg opp og står rolig med ansiktet vendt mot tidtagerne. — Tiden blir da notert. Når dette er gjort, får man et vink fra tidtageren, hvorefter man setter seg ned ved maskinen igjen og venter til sistemann er ferdig. Arket legges ved siden av maskinen, og intet ark, hverken oppgaven eller noe annet papir må settes inn i maskinen under ventetiden.

Hvis noen skulle bruke uforholdsmessig lang tid, har lederen rett til å avblåse konkurransen.

Besvarelsen påføres klasse, navn, adresse maskinfabrikat og dato skrevet med blyant på det sist beskrevne ark. Den legges i den utleverte konvolutt, som ikke klebes igjen, hvorpå maskinfabrikatet føres på i øvre venstre hjørne, samt klasse, navn og adresse i øvre høyre hjørne.

Bedømmelsen vil bli foretatt etter følgende regler:

Bruttoanslag regnes ut. For hver meningsfeil fratrekkes 100 anslag.

For en skrivefeil (skrevet for meget, manglende eller overslätte bokstaver eller ord, tall eller tegn, omstilling av ord eller bokstav, gal linjevending, slurvet marg på venstre side, galt eller overflødig mellomrom) 25 anslag. I hvert ord kan kun beregnes 1 feil. En overskrevet eller dobbeltskrevet stavelse gjelder for 1 feil (25 anslag). For slurvet eller utydelig anslag ÷ 3 poeng pr. anslag. Ved å trekke antall feilanslag fra bruttoanslagene får man tallet for netto anslag. Dette tall divideres med antall sekunder. Hertil kommer etter skalaen 2, 1 og 0 poeng i tillegg for henholdsvis riktig, brukbar og dårlig oppstilling. Den derved fremkomne sum gir antall sluttpoeng. Med hensyn til oppstillingen vil deltagerne få nærmere underretning herom før konkurransen begynner.

Det gjøres penere.

Det gleder oss i dette nummer å bringe et bilde fra resepsjonen i 3dje etasje forgård. Vi husker fra tidligere år »glassburet« som sto på denne plass og hvorigjennom de mange anmeldelser ble formidlet. Dette nye interiør er atskillig triveligere og tiltalende, møblene er tatt ut med smak, og vi håper det etter hvert vil vise seg flere slike vakre trekk i firmaets utseende rundt omkring.

Fortsetter vi videre bort over den lange korridor vil vi finne ennå et nytt trekk — en serie bilder (reproduksjoner) av flere kjente mestere bl. a. Picasso, Cezanne, von Gogh, Courbet, Gauguin m. fl. Selv om vi kanskje ikke blir stående og nøyaktig granske de opphengte bilder som på en kunstutstilling, så er det i hvert fall blitt atskillig penere og det er skapt liv over en korridor hvor hovedhensikten i alle år var å komme hurtigst mulig igjennom. Med denne opphenging av bilder streifer vi også inn på emnet: Kunst på arbeidsplassen.

Til daglig blir det liten tid til å oppsøke kunstsamlinger, og de som ikke spesielt interesserer seg for denslags, går sjelden eller aldri inn for å studere de av verdenskunstens fremste menn og kvinner, som vi burde ha et visst kjennskap til. Men interessen for kunst er åpenbart noe som kan opparbeides. Vi vil hermed gjøre oppmerksom på det til-

tak som den kjente kunsthistoriker, kulturagitator og fabrikkeier, dr. Harry Fett, har satt i gang under mottoet »Kunst på arbeidsplassen«. I Høyenhall Fabrikkers spisesal holdt han under krigen en del utstillinger av kjente kunstnere: Bruegel, Munch, franske impresjonister, moderne norske malere etc. Bildene ble hengt opp i spisesalen, hvor de gjerne ble hengende flere uker slik at alle kunne bli godt kjent med dem. Bildene var som oftest ikke originaler, men store gode reproduksjoner. Alle følte at de spredte glede, hygge og lærdom i hvilepausen selv når det skjedde i reproduksjonens mer beskjedne former. Til utstillingen hørte også foredrag av dr. Fett selv eller av andre eksperter.

Dr. Fett har foreslått at det må bli alminnelig med slike kunstutstillinger rundt om i bedrifter og institusjoner, og han har også utkastet en plan om hvordan disse utstillinger kunne sirkulere hvis flere institusjoner slo seg sammen om tiltaket.

Sikkert er det iallfall at kunst på arbeidsplassen kan ha sin misjon, og det kan være grunn til å legge seg dr. Fett's ord på hjertet.

»En gang var kunsten almeneie, ikke spesialfag for mer eller mindre innvidde. Det var engang behov, fest, helg, — var hverdag, sport, oppdragelse, glede, skjønnhet, smerte, betatthet, uhygge, mystikk. Vi har meget hverdag, kanskje for meget, og vi har mistet mange av fortidens troskyldige gleder. Blant disse den umiddelbare kunstnerisk glede av å se. Men våre sinn kan nok i dag være rikere, mer spente. Derfor vil jeg tro at etter hvert som kunsten kommer mer og mer i kontakt med det liv vi lever, desto sikrere vil den igjen kunne bli den store folkelige rikdomskilde for sinnet som den engang har vært.«

Siden det første forsøk i denne retning er gjort i firmaet har vi henvendt oss til kontorsjef Astrup for å høre om arbeidet vil bli fortsatt og vi får opplyst at der etter hvert skal komme flere serier med kunst også på andre egnede steder i huset.

Avslørende fjernsyn.

En ung frue i New York, Mrs. Margot Dunker, satt forleden kveld hjemme i leiligheten i Brooklyn og syntes synd på mannen sin som hadde vært nødt til å dra på en viktig forretningskonferanse til Jersey City. New York var rammet av en hetebølge og Mr. Dunker kunne ikke ventes hjem før om et par dager.

Hun sat ved fjernsynapparatet — med en iskald drink på bordet — da hallomannen kunngjorde at man ville få en rask reportasje fra nattklubbene i byen. Fru Dunker satte seg godt til rette, nød rhumbatakten og de vakre showpikene som galloperte over scenen. Så dreide fjernsynkameraet linsen mot salen, der publikum øyensynlig ikke ante at millioner av New Yorkere i samme øyeblikk kunne se hva de foretok seg.

Plutselig falt fru Dunker bakover i stolen med et skrik. Mannen hennes, som etter alle beregninger skulle ha vært i Jersey City, satt i Delmonicos nattklubb, dypt interessert i en sterkt utringet dame — som etter det fru Dunker senere fortalte i retten gjorde et alt annet enn solid inntrykk.

Nå er hun innvilget skilsmisse og heretter er det forbudt å bringe fjernsynreportasje fra nattklubber uten at publikum er blitt advart på forhånd.

Konsern-Informasjon.

Vi fortsetter i dette nummer vår artikkelserie om søsterselskapene og har sendt en av våre medarbeidere til Drammen for å gi en beskrivelse av A/S National Industri. Da plassen i avisen er begrenset er det selvfølgelig ikke mulig å beskrive inngående de enkelte avdelinger i denne store bedrift, men vi bringer en rekke bilder og lar disse tale for seg.

National Industri A/S

ble grunnlagt i 1917 ved en sammenslutning av *Holm-Hansen A/S*, *Elektrisk Industri* og *Fr. Andersen Telepointage*. Fabrikken lå først i Sandefjord men ble i 1926 flyttet til Elektrisk Industri's fabrikkbygninger i Drammen. Ved rekonstruksjon 1926—28 ble Westinghouse hovedaksjonær inntil 18 april 1947 da som kjent Bergens Telefonkompagni overtok bedriften.

For en besøkende blir en, når en stiger av toget ved Bragerøen, slått av den herlige beliggenhet som fabrikken har ut mot den vakre Drammensfjord. Det flommer av lys, luft, sol og sjø og her er intet som minner om det vi så ofte ser: trang, mørk og innestengt bakgårdsindustri.

Ved elskverdig imøtekommenhet fra N. I. og med ingeniør C. Hilmer som behagelig cicerone fikk vi anledning til å bese de forskjellige avdelinger og

la det være sagt med en gang, vi ble meget imponert over vår søsterbedrift. Bedriftens tomteareal er på ca. 29 mål og består av en rekke bygninger omfattende:

Plateverksted med bad, legerom og spisesal, snekerverksted med fyrhus, vikleri, mekanisk avdeling, kjerneklipper, monteringshall, prøverom, driftskontorer og regnskapskontor. Videre er der stanseavdeling, koke- og varmeavdeling, emaljeringsverksted, fornklingsverksted, trådtrekkeri, beisehus, hovedlager, ekspedisjon, tegnekontor, bibliotek, produksjonskontor og kartotek. I alt ca. 17 164 m² gulvflate.

Fra tegnesalen.

Fabrikken fremstiller i dag:

Transformatorer, trinnkopplere, diverse sterkstrømsmateriell, kobbertråd og kabel, komfyrer, varmtvannsbeholdere, panelovner, stråleovner, strykejern m. m.

En betydelig del av de kraft- og fordelingstransformatorer, smeltetransformatorer etc. som finnes i elektrisitetsforsyningen i Norge er levert av N. I. Der fabrikkes forskjellige slag transformatorer like fra ganske små spesialtransformatorer opp til de største transformatorer som er i drift i Norge. Nevnes kan i denne forbindelse at N. I. p. t. har

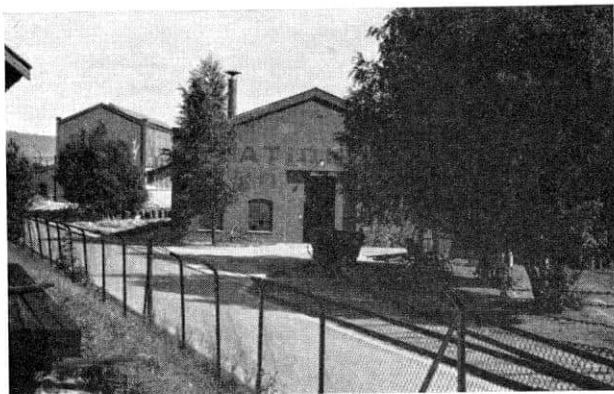
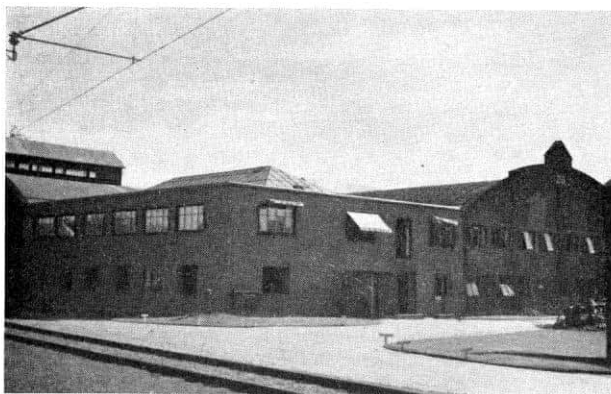
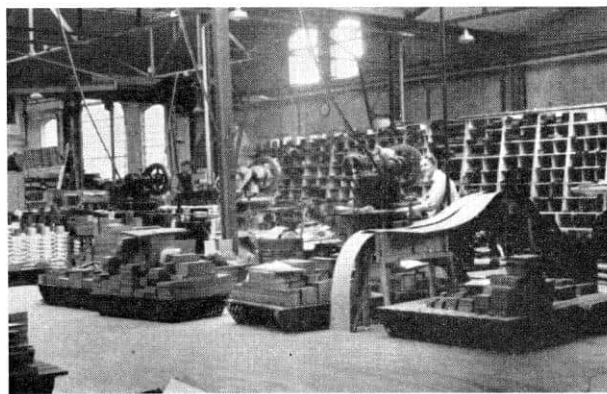

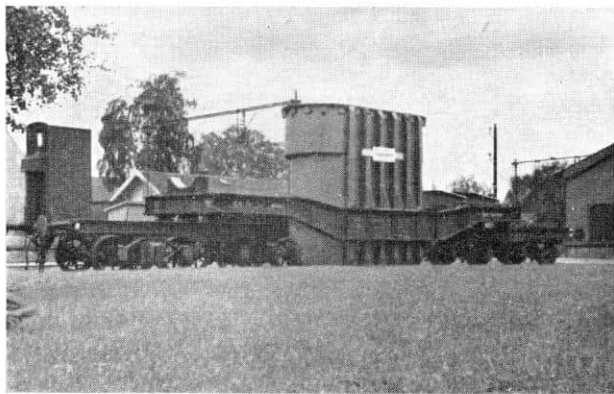
Plate- og sveiseverksted (til høyre)
Monteringshall (til venstre).

Kontorer og lager.

Fra kjerneklipperiet.

Transformatorlevering til Hol.

leveringen av 4 stk. enfase transformatorer 33 000 kVA (225 000 V) til Hol (Oslo Lysverker). Vekten av hver enkelt er 55 tonn og 97 tonn i fullt ferdig montert stand. N. I. har i år levert den første 120 kV trinnkoblertransformator i Norge. Jåberg-transformatoren som den kalles, veier 85 tonn fullt ferdig montert og er rekord for norsk-byggede trinnkoblere.

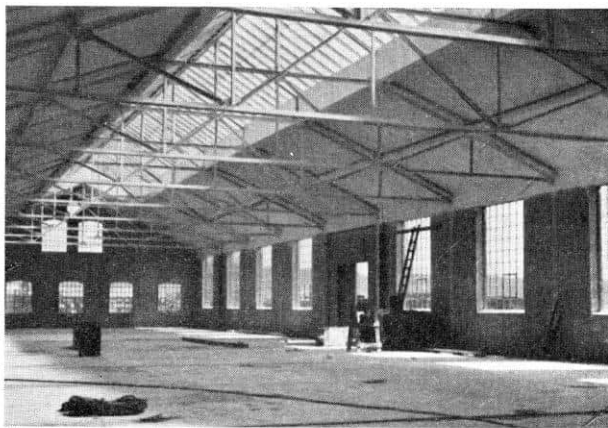
Av kobbertråd og kobberkabel har N. I. levert atskillig tusen tonn til den alminnelige elektrisitetsforsyning og har også levert det vesentlige av den kjøretråd som benyttes for elektriske jernbaner og sporveier i Norge.

N. I. er også en av landets største produsenter av elektriske komfyrer og andre koke- og varmeapparater som selges under det kjente merke DELTA.

Koke- og varmeavdelingen viser en økende produksjon, men så er også behovet for apparater for tiden umettelig. Det var en fornøyelse å se inn i monteringshallen for denne avdelingen. Vegger og tak var holdt i lyse gule og grønne farger, det var rikelig med plass og fra vinduene var en herlig utsikt over fjorden. Ja, hadde en ikke arbeidslyst, så måtte en uvilkarlig få det i slike omgivelser. Det var riktig en arbeidsplass etter ønske og mønster for en hvilken som helst bedrift.

Nevnes bør også bedriftens store stab av ingeniører, teknikere, formenn og arbeidere. De har alle sin del av æren for det ry bedriften har vunnet. Regnestav, moderne maskiner og førsteklasses verktøy er ikke nok. Ingeniøren med sine beregninger, mannen som passer maskinen eller fører verktøyet, må ikke alene kunne sine ting, men det er på hans nøyaktighet, hans interesse og hans samvittighetsfullhet det beror, om produktet skal få det rette kvalitetspreg.

I hele sin historie har N. I. vært gjenstand for modernisering og utvidelser. Og slik bør det være for en bedrift som vil fremgang og utvikling, — stagnasjon betyr på stedet hvil. Ved N. I. er det stadig utvidelser. En ny hall som vi viser bildet

Siste tilvekst av nybygning.

av, er nettopp ferdig og nå arbeides der med forlengelse av den store monteringshallen og utvidelse av prøverommet.

Denne raske oversikt i tørre fakta gir et bilde av en virksomhet som er rik og mangesidig og vi tror at nåtidens samtlige krav til hygiene, lys, luft, varme og rasjonalisering sikkert har funnet sin løsning i National Industri.

Fra å nevne det produksjonsmessige, skal vi gå over til å nevne de mer sosialbetonte organer ved N. I.

Likesom EGA og Proton har de ansatte i N. I. sine sammenslutninger. Det utfoldes en livlig virksomhet i:

Delta Idrettslag,
N. I. Sangerbrødre (dirigent Rolf Nilsen),
N. I. Orkestret og
Verkstedklubben.

N. I. har også sin bedriftslege, stadsfysikus Knudsen, som gjennom regelmessig kontroll overvåker sundhetstilstanden blant de ansatte.

Et hjørne av spisesalen.

Bedriften har en egen flott spisesal hvor der daglig serveres supperetter til frokost. Spisesalen står også til disposisjon for alle arrangements innen N. I.

N. I. har også systemet med *forslagsordning*. Denne er i stadig virksomhet og det har blitt godkjent og honorert en rekke forslag til forbedringer

i fabrikkasjonen. Videre er *produksjonsutvalget* i stadig funksjon og tar seg av driftstekniske og sanitære anliggender.

Siden Proton har sitt eget byggelag, kan det til sammenligning være interessant å fortelle om bygge- laget i N. I.

Byggelaget startet i 1948 med formål 26 leiligheter à 98 kvm og tomter med samlet areal ca. 9 mål ble innkjøpt. Firmaet har velvillig yttet rentefritt lån. Hittil er bygget 340 m veier, gravet 200 m vannledning og 340 m kloakkledning. 4 fjelltomter er sprengt ut, 4 grunnmurer er støpt og i dag står 3 tomannsboliger under tak. I alt 6 hus skal under tak før vinteren setter inn og våren 1950 flytter 12 familier inn. Våren 1951 regner man med alle mann i hus i 13 tomannsboliger med 26 familier.

Ildsjelen i foretaket er E. Bjørkelund og det er utført et beundringsverdig arbeide av medlemmene.

Til slutt vil vi nevne at National Industri har en aksjekapital på 3,1 mill. kroner og bedriften ledes i dag av direktør Bernt Ingvaldsen med Rudolf Lindboe som sousdirektør. Salgs- og innkjøpskontor er i Dronningens gate 14, Oslo og forøvrig finnes representanter i en rekke av landets byer.

N. I. beskjeftiger i dag:

- 310 arbeidere ved fabrikk,
- 90 funksjonærer ved fabrikk og
- 20 funksjonærer i Oslo.

Vi har grunn til å være stolte av vår søsterbedrift. Etter vanskelige krigsår er National Industri igjen i rask fremgang og ganske naturlig konsentreres alle evner og krefter om den daglige innsats av intellektuelt og manuelt arbeide som bedriftens fortsatte utvikling krever.

g.

Nytt vidunderhus i Hollywood.

I Hollywood er verdens mest moderne hus nylig blitt ferdig til innflytning. Ringer det på døra, behøver ikke husets frue uleilige seg for å lukke opp, men går bare bort til en tavle som er festet til veggen og trykker på en av de utallige knappene. Gjesten, som står utenfor, ser plutselig døra åpne seg og hører en stemme si: »Kom inn«. Når han kommer inn i huset fortsetter stemmen: »Ta deg en drink i baren, jeg kommer straks«. Gjesten ser seg om og oppdager at en dør svinger ut av veggen og åpenbarer en herlig bar.

Hollywood-huset er ganske lite, men plassen er utnyttet. I alle værelsene er det installert en tavle med mange forskjellige knapper, så en fra hvert værelse er i stand til å kontrollere hele huset. Alle dører og vinduer kan en dirigere ved hjelp av disse knappene. I kjøkkenet er det gjort alt for å lette husmorens arbeid. Det er elektrisk komfyr, oppvaskmaskin og kjøleskap. Ved siden av kjøkkenet ligger det et tørrerom hvor tøyet tørkes på en time. Soveværelset kan også brukes som oppholdsrom, bare ved å trykke på en knapp forsvinner sengene inn i veggen.

I dagligstua kan den som sitter nærmest tavla kontrollere telefonen, radioen, alle husets dører og vinduer og føre samtaler med husets medlemmer, hvor de så befinner seg.

Så er det bare spørsmål om hvor i vidunderhuset en er i stand til å føre et virkelig privatliv. Men det er kanskje et altfor gammeldags krav for en huseier i 1949?

Mer fra røntgenfronten.

Ingeniør Schøyen har tidligere skrevet om røntgen-teknikk og gitt et lite overblikk over hele røntgenfeltet her i Proton-Avisen. Da redaktøren imidlertid forlanger enda mere røntgen, griper jeg pennen og skriver — fordi jeg håper det kanskje vil interessere — spesielt om røntgenterapien.

Først og fremst har røntgenterapien ingenting med røntgenfotografering, røntgenbilder og knokler å gjøre, den går bare ut på å behandle pasienter ved å sende røntgenstråler inn i dem og oppnå en reaksjon gjennom det. Det ble meget tidlig oppdaget at røntgenstrålene hadde innflytelse på menneskelig vev gjennom det sørgelige faktum at fysikere og leger fikk sine hender osv. forbrennet av strålene, inntil de lærte seg å være forsiktige. Etter hvert fikk man en oversikt over skadevirkningene i forhold til stråledosene og kunne begynne eksperimenter, som i dag har ført frem til at vi kan drive terapi med eksakt kjente strålemengder og full oversikt over de virkninger man kan vente seg. Like fullt må man si at røntgenstrålene i dag fremdeles er destruerende og ikke helbredende stråler. Så man kan spørre seg selv, hvorfor bruker man dem så?

La oss gripe ut tre forskjellige sykdommer, kreft, kalkavleiringer (artriter) og eksem. I alle tilfelle har vi å gjøre med menneskelig vev, seller, som vokser på en uønsket og sykkelig måte og som vi har lyst til å fjerne. Å bruke operasjonskniven på slike ting er ikke alltid så lett og derfor er det man forsøker å drepe det syke vev med røntgenstråler. Like enkelt som dette kan lyde i teori, like vanskelig kan dette være å gjennomføre i praksis, men er alle betingelser til stede, kan man iakttå hvordan de syke steder svinner bort og arrene heles til igjen.

Det å bestråle bare en bestemt flate er ikke vanskelig. Alle røntgenapparater leveres med tubusser av forskjellig størrelse og med dem kan man oppnå en grovavblending uten videre. Ønsker man å avgrense feltet enda nøyaktigere, så kan man lage en maske av blygummiplater, blyplater eller annet materiale som stopper røntgenstrålene. Vanskelighetene melder seg først når det parti av vev som man vil bestråle befinner seg i en viss dybde under friskt vev eller hvis det ligger foran vitale deler, som man ikke vil at strålene skal kunne trenge igjennom til. Den mest nærliggende måte er å dele opp behandlingen og sende en viss strålemengde inn i legemet under forskjellige innfallsvinkler, men hele tiden rettet mot det syke parti. På denne måten oppnår vi at huden, som er overfølsom for stråler, blir avlastet og vi unngår at mavesekk, hovedblodårer m.m. får den fulle stråling i seg.

Ved nærmere fysikalske studier av røntgenstrålene, har det imidlertid også vist seg at man kan variere dybdevirkningene ved å arbeide med røntgenstråler av forskjellig hårdhet og ved å forandre avstanden mellom røntgenrør og pasient.

Strålens hardhet er avhengig av den høyspenning man legger på røntgenrøret og de normale terapi-apparater arbeider med mellom 100 000 og 200 000 volt. Det er denne type apparater man finner på praktisk talt alle større sykehus i vårt land idag, alt ialt på ca. 70 steder.

Ved eksemmer og andre hudlidelser ønsker vi bare å bestråle et par millimeter dypt. For dette formål er det laget spesielle røntgen-apparater med 10- til 14 000 volt på røret. Vi kaller gjerne de spesielt bløte røntgenstråler vi derved får for grensestråler og apparatene for grensestråleapparater. De er ennå ikke særlig alminnelige og finnes bare på enkelte hudavdelinger på sykehus og hos et par hudspesialister. I fremtiden kan man regne med et marked her.

I de senere år er det kommet apparater for opp til 50 og 60 000 volt. Strålene fra denne apparat-type rekker straks en god del dypere og brukes for bestråling av vorter, etterbehandling av arr, hudkreft og — jeg hadde nær sagt — kosmetisk behandling.

Så har man også gjort inngående studium av hvordan de stråler oppfører seg som frembringes med mer enn 200 000 volt, altså utpreget hårde stråler. Rent generelt kan man si at alle slags røntgenstråler mister sin intensitet etter hvert som de trenger innover i et legeme og tegner man opp intensitetsfordelingen, så får man en jevnt avklingende kurve (logaritmisk). Øker man stadig spenningen på røntgenrøret, vil vi så oppnå at strålene rekker dypere og dypere inn.

Også legmannen har i de senere år hørt om høyvoltage, ikke minst i forbindelse med høyvoltageanlegget ved Haukland Sykehus i Bergen. Hva er nå dette for noe? Jo, det er en videreutvikling av tankegangen i forrige avsnitt. For at intensiteten av røntgenstrålene skal klinge minst mulig av, altså for at det underliggende vev skal få nesten like megen stråling som huden, har man forsøkt med enda en høyere spenning, gjerne et par millioner volt, på røntgenrøret. På denne måten har man oppnådd at vev i betydelig dybde bare får noen få prosent mindre røntgenstråling i seg enn hudoverflaten. Et slikt høyvoltageanlegg er imidlertid en meget omfattende historie, krever megen plass og forsøker man å utvikle prinsippet videre, så kommer man allikevel til kort med isolasjonsvansker m. m. ved stigende spenning.

I de senere år har kloke hoder spurt seg selv, kan man ikke fremstille røntgenstråler ved en magnet (i et magnetfelt) og unngå høyspenning? Eksperimentene har lyktes og denne nye type av røntgenapparater er gitt navnet betatron. Denne fremstilles i dag kommersielt hos G. E. i U. S. A., British Thomson-Houston i England og Siemens-Reiniger Werke i Tyskland, og kanskje noen flere steder. Betatronen fra Siemens vil sikkert få praktisk medisinsk betydning i meget nær fremtid og vil sette oss i stand til med et lite apparat å fremstille røntgenstråler som er så hårde som om det hadde ligget mange millioner volt på røntgenrøret.

Tro nå ikke at betatronen blir det eneste brukbare apparat for røntgenbehandling. Jeg kan spå at alle nevnte apparater også vil bli brukt i fremtiden, de vil få sine særlige oppgaver innen de forskjellige sykdomsgrupper. Skal jeg samtidig spå mere om fremtiden, så vil jeg si at vi bør og vil komme til å oppleve at det ved de store sentralinstitutter for stråleterapi også vil finnes en fysiker ved siden av røntgenlegen. Med et stort utvalg av røntgenapparater blir nemlig røntgenterapi foruten et medisinsk spørsmål også et spørsmål om fysikk, elektroteknikk, geometri osv. Fysikeren vil kunne gi verdifulle råd om strålens hardhet, strålens avblending, strålens retning, pasientens plassering og annet.

Med vilje har jeg unngått tekniske detaljer i denne lille artikkel for ikke å skremme leserne. Hvis jeg har vakt noens interesse, så kan jeg vise den vitebegjærlige til: »Stråleterapi« av overlege Bull Engelstad. Vi har den i biblioteket hos Gabrielsen og den er meget god. Men behold den ikke for lenge, for vi har stadig bruk for den på Med.!

K. K.

Tipping.

Ka seier du, tipper du ikkje? E' du ikkje rikti klok, om eg torr vere så fri å spørre? Ka e' du laget a' då? Forstår du ikkje på fotballspill, seier du? E' de' om å gjørre då, tror du? Nei, far, her e' de' best ikkje å ha greie på nokken ting, ska' eg seie deg. Då blir du kapitalist, så de kaller de', de så ikkje e' de'.

Heme hos meg e' de no nesten altfor galen med denne tippingen. Moren min har funne opp itt nytt system. Kver gang hon lager pannekaker, så hiver hon de rundt på steikepannen. Detter han ner me' den siden så e' brent, då e' de' 2'er, detter han ner me' den siden så ikkje e' brent, då seier hon de' e' 1'er. Men hvis han detter helt forkjært eller på golvet, då e' de' x. Det siste hender ikkje så ofte, seier hon, så det passer fint for de norske kampene, for der e' så lite kross. Eg e' lut lei pannekaker no.

Men no ska' du høre. Her forleden ble de' 5 kross ut a' de', å då ble moren min så steikande galen at hon smelte steikepannen i hævve på faren min og sporte ka han mente me' å dra denne hersens tippingen inn i huset. Enten fikk han finne ut itt system så der va' nokke me' eller så ville hon skilles. Faren min sa'kje nokke te de', men eg så at han tenkte så de' knakte. Skilles ville han ikkje, sa han, for han fikk ikkje nokken igjen så laget så delikat fiskepudding så hon. Sa faren min.

Då han hadde tenkt jækla lenge, sa han han hadde funne de'. De skulle trekke ner gardinen å sleppe han opp igjen. Hvis han for helt opp rundt stangen med snoren å alt sammen, då va' de' 1. Hvis han bare for opp å snoren ble hengende å dingle, då va' de' 2. Men hvis han stoppet på veien då va' de' kross. Hvis fjøren rok fikk de sitte 3 kross på rad, sa min mor. Hon glømte ikkje krossene så lett.

Hvis du går forbi der eg bor en tirsdag kveld, kan du se gardinen flyge opp å ner. Min mor trekker i snoren å min far skriver opp. Alle folkene i gaten tror de e' tussete kvergang de ser denne gardinen så fyker opp å ner. A de' e' de nok og.

Vell, gomåren, eg må bare inn her å hente nokken kuponger te faren min. Han kunne ikkje hente de sjøl i dag, for han ligger tesengs me' håll i hævve. Gardinagalleriet datt ner på tirsdag.

Jetro (Morgenavisen).

LOS ANGELES

Hollywoodbrev fra Nils Hallén Berg.

Helhetsinntrykket av Los Angeles dannes av motsetninger og kontraster. Den er en storby som har småbyens begeistring og ingen av storbyens overlegenhet. Den er ikke en by, — men mange byer, en for hver rase som bor her, og den inkluderer innen sine grenser mange selvstendige småbyer. Los Angeles er byen med de store avstander og de mange biler, byen med lange arbeidsdager og lite fri-tid, men med en befolkning som aldri er for trett til å kjøre milevis for å finne sjøen eller fjellet, og som blir mer begeistret over fotball og baseball enn den blir over politikk. Her er kultur, her er gangsters, og her er Hollywood.

El Pueblo de Nuestra Senora la Reina de Los Angeles — byen til Vår Frue, Dronningen av Porciuncula's Engler, ligger på en slette på syd-Californias kyst under naturlige forhold som teoretisk sett forbyr utviklingen av noen stor-by. Isolert fra omverdenen av en høy fjellkjede som omringer den på tre sider, av en kyst uten naturlig havn, av en ørken med lite vann, har pueblo'en ikke desto mindre vokset til en av de Forente Staters ledende byer. Den har i dag 1 904 725 innbyggere mot 315 i år 1800.

Vann ble ledet inn fra elven Owen i nord, og fra Colorado elven i syd-øst. Strøm ble ført inn fra Boulder Dam i Arizona — og også fra Colorado elven. Veier og jernbaner fant veien over, og igjennom fjellet, og en kunstig havn tar i mot last og skip fra hele verden og der er også viktig eksport til alle deler av vår klode. Los Angeles er i dag en av de viktigste blant Amerikas byer når det gjelder produksjon av fly, olje, bensin, klær, møbler, brukte biler og filmstjerner.

Klimaet og beliggenheten har fristet turister og immigranter hitut i mange år, og tilsynelatende har de fleste likt seg bra, noe som også jeg gjør. En ting kan sies om både klimaet og beliggenheten, det mangler ikke på variasjoner. På en dag kan man innen Los Angeles-området fiske orret, rake ut for snestorm, kjøre igjennom ørkenen, og bade i Stillehavet. Filmen fant alt lagt tilrette for seg her i filmens hjemby. Innen Los Angeles County har vi Alpene, Sahara'n prairie'n, steppe'n, palmer og sydhavsstrander, granskog og grønne enger. Kunstig vanning har omskapt den tørre kystsletten til en stor frodig hage hvor det hele året rundt dyrkes appelsiner, citroner, grapefruit, valnøtter, druer, dadler og alle slags grønnsaker til de tusener av innbyggere som bor her.

Klimaet som det reklameres så meget om, har Middelhavsklima, med varme, tørre somre, kjølige vintre, og med regn i november og desember. Om ikke alltid som beskrevet, så er ihvertfall klimaet her alltid interessant, og alltid usedvanlig. Det sies at man har all slags vær i California, og da gjerne på en dag. Det sies også at det eneste pålitelige ved klimaet er dets upålitelighet. Ved juletider har det vært så varmt her at det eneste som i det hele tatt har minnet om julestemning, har vært sneen på julekortene. Men som vi så i norske aviser i fjor, var det så kaldt at det snedde i Los Angeles, og en stor prosent av appelsintrærne frøs bort, noe som med letthet kan merkes i år. Et annet naturlig fenomen her, er jordskjelv; noe som Los Angeles-befolkningen er vant til.

Det skyldes de spanske at California, og også Los Angeles, kom med på kartet. Yang-Na, den primitive Indianerpueblo'n som først lå her under fjellene hadde vel forblitt isolert i mange år til, hvis det ikke hadde vært for de spanske oppdagelsesferdene i det 16. århundrede. Juan Rodriguez Cabrillo, en portugiser i spansk tjeneste, fant Californiakysten og brøt isolasjonen, og snart var California inkludert i de spanske eiendommer i den nye verden. Misjonærer fant veien

inn fra Mexico, og begynte sitt arbeide blant de innfødte. Først i 1781 begynte den egentlige kolonisering, og med 2 spanske, 1 mestizo, 8 mulatter, 9 indianere og 2 negrer ble Los Angeles anlagt, og høytidelig døpt av den meksikanske guvernør Felipe de Neve til ære for La Reina de Los Angeles de Porciuncula. I 1825, etter Mexico's frihetskamp og brudd med Spania kom California under meksikansk herredømme, hvorefter den i 1874 ble okkupert og overtatt av amerikanerne. Samme år ble gull funnet i California og den amerikanske periode i Los Angeles' vekst begynte. Over de gamle spanske og meksikanske eiendommer er nå trafikerte gater, grå hus, kinobygninger etc., og der hvor godseierne store buskap ble drevet står nå en veritabel skog av oljepumper.

Kun i noen få gamle bygninger og gatenavn, er den gamle tiden knyttet til den nye. Plaza'n, sentrum for den gamle byen er der enda, og store gamle trær kaster sin skygge over en støtte av byens grunnlegger, De Neve. Litt borte fra Plaza'n kan turister finne litt av gamle Mexico i meksikansk mat laget i små åpne boder, håndlagede kles- og kunstgjenstander, og musikken som fra gitarer, eller fra den gamle, La Golondrina restauranten, strømmer ut over de neobelyste gater.

Ikke så langt fra Olvera Street finner en kinesiske, japanesiske og filipinske strøk, mens jøde- og negerstrøkene (distriktene) som er meget større, befinner seg i andre kanter av byen. En av de selvstendige byer som eksisterer innen Los Angeles, er Beverly Hills, filmens hovedstad. Hollywood har kun en eller to av de 24 filmstudior som finnes her, og ingenting av filmens glans uten de mange strålende premierekinoer langs Hollywood Boulevard.

Beverly Hills er tilsynelatende kun en konservativ, om enn rik, bydel. Lange palmealléer fører opp igjennom de trekledte åssider bakom byen, og her finner en hjem bygget etter innflytelse av — engelsk, italiensk og fransk arkitektur, omringet av store hager og føyelsbløte gressplener. Enkelte som veritable slott med fantastiske haveanlegg, de fleste beskjedent bortgjemt oppover åssiden. Men filmens konger og dronninger ser man ikke. De sliter bak lamper og kamera'er og er lydige slaver for direktører og teknikere; de går til sitt arbeide for den alminnelige borger, og kommer senere hjem. Men her i Beverly Hills og utover boulevardene som forbinder denne by med Los Angeles finnes rikdommen og glansen som deres industri har gitt denne byen. Vakre hjem, stilige forretninger, elegante nattklubber, og med en fantastisk strålende utsikt, høyt hevet over byens mangfoldige glitrende neonlys som om natten gir dette strøket luksustemplet som man av gammel assosiasjon har gitt Hollywood.

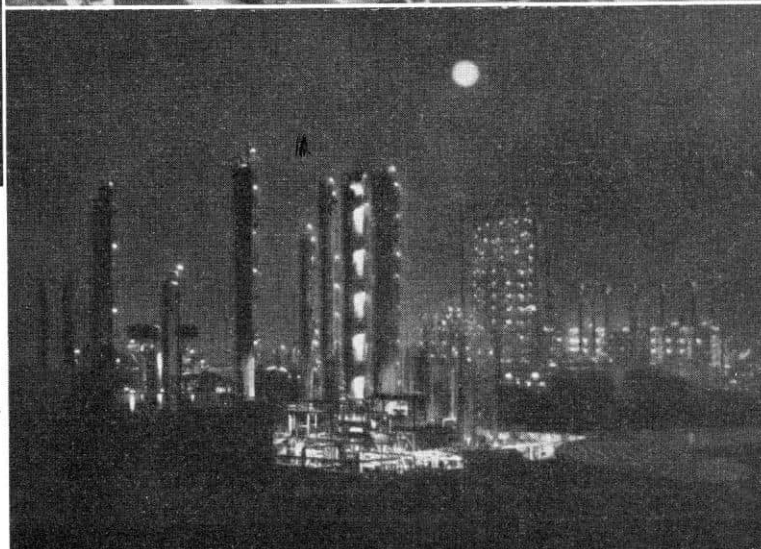
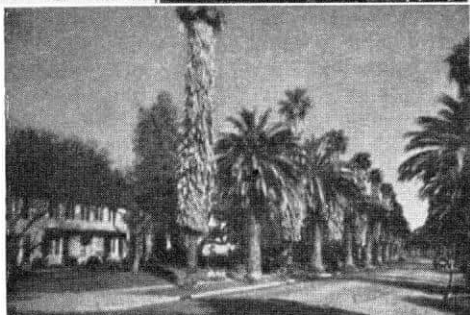
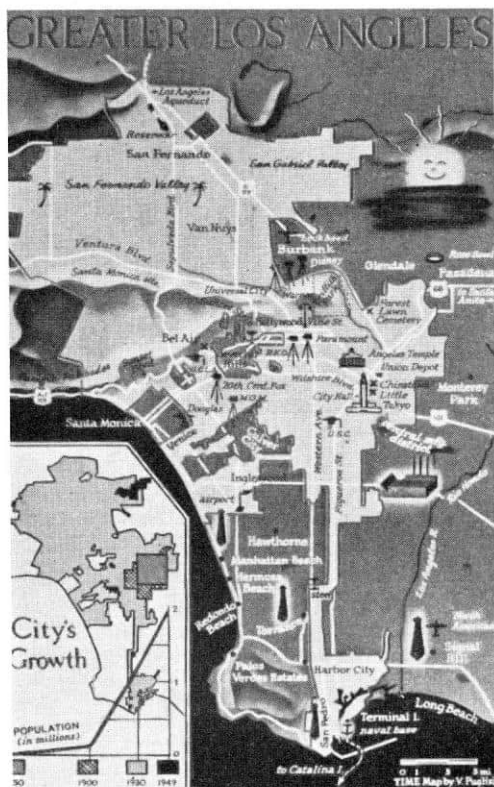
Byen har vokst utrolig utover bare på noen få år, og ikke oppover som så mange andre amerikanske byer. Her er plass nok, og dessuten en lov som forbyr bygninger å gå mere enn 13 etasjer i været (med en unntagelse nær Rådhuset er på 32 etasjer). Resultatet er at byen sprer seg utover 1170 km² og kalles byen med de store avstander. Men de store avstander stanser ikke befolkningen fra å benytte seg av de mange muligheter for rekreasjon som byen byr på. Trafikken er treg langs boulevardene en sommer-søndag, og som oftest fører veien da til badestranden. Men folk kan også være på vei til en baseballkamp eller opp til fjellet, en biltur på ca. 2 timer. Man arbeider lange dager og uker i denne byen, og den ene fridag, søndagen, benyttes til siste øyeblikk. Om vinteren fører veien opp til fjellet og sneen, gjennom trafikk som ikke er så tett, for skisporten er enda forholdsvis ny her. To timer fra byen finnes et utmerket, men bratt, skiterreng hvor det i de siste årene er anlagt ski-lifts og opprettet skiskoler ledet av be-

rømte skimestre. Faren og farten som kombineres i utforteknikken appellerer til amerikanerne, og skisportens tilhengere øker for hvert år. Om våren går Angeleno'enes vei ut til ørkenen, hvor en bokstavelig talt kan finne et utrolig stort mangefarget teppe hvor ørkenens blomster kommer fram i all sin prakt for kun å vise seg en kort tid før solens varme suger livet ut av dem.

Et resultat av de store avstander her, er at hver familie er nødt til å ha minst en, helst to eller tre biler. Los Angeles er bilenes by; biler og bildeler, brukte biler og bensin, og ellers alt til biler henhørende, støter en på hvor man enn snur seg i byen. Hvis man i Los Angeles ser en del mennesker med

ansiktet vendt oppad mot skyene så betyr det ikke penger fra himmelen men »sky-writers« som med hvit røk over en blå himmel skriver sine store annonser for et eller annet bil-firma. På badestranden kan man ofte bli underholdt av luftskip som med lange vimpler svever over bølgene og reklamerer for bilringer. På de fleste gatehjørner konkurrerer tre eller fire bensinstasjoner med stor suksess. I radioen blir Bach og Bethoven uheldig oppblandet med reklamer for nye og brukte biler.

Men Los Angeles er ikke bare opptatt av biler, vær og film. Den er et sentrum for kulturelle interesser av enhver art, og har mange museer, kunstsamlinger, bibliotek, universiteter, skoler, og laboratorier for

Øverst til venstre: Kart over byen.

Nederst » » : Gate med palmer i det elegante Beverly Hills

Øverst til høyre: Greater Los Angeles ved natt.

I midten: Fra vestsiden ved Will Rogers State Beach.

Nederst til høyre: Utbygging av nye store stål-, olje- og gummi-foretagender i den sørlige del.

astronomiske og atomiske forskninger. Her er 9 universiteter, »University of California at Los Angeles« — UCLA — med 14 000 studenter, konkurrerer vennlig med »University of Southern California« — USC — i alt fra fotballkamp til det rent akademiske. »California Institute of Technology« — Cal Tech — er den viktigste tekniske høyskole i staten. Fordelt på disse tre skoler er omtrent 25 norske studerende, et tall som sikkert kommer til å øke nå til høsten. Studenter fra hele verden kommer hit for å studere under velkjente menn i alt fra meteorologi til filosofi, og fra fysikk til litteratur. Her finnes også Huntington Biblioteket, som inneholder en make-løs samling manuskripter og brev av historisk interesse, og med en av de beste kunstsamlinger i landet. Her er Hollywood Bowl, hvor over 20 000 mennesker kan sitte ute under stjernene og høre opera og konserter av lokal og innført talent. Griffith Observatoriet benytter seg av Californias klare atmosfære til sine observasjoner, og på UCLA og Cal Tech er viktige laboratorier for atomiske observasjoner. I Los Angeles museet, Los Angeles County Museum, er utstilt hundreder av eksemplarer av is-alderens dyre- og planteliv som ble gravet opp av tjæren fra sine tusener av års oppbevaring i La Brea Tar Pits like i nærheten av hvor jeg bor. Tjæren bobler enda nedi de store utgravninger i jorden, og stedet er spærret av for å spare nåtidens barn og dyr fra de forhistoriske dyrs skjebne.

Gangstere har vi også, noe som Los Angeles befolkning ikke var klar over før inntil for en måned siden, og for tiden pågår en intens jakt etter Public Enemy No. 1, Mickey Cohen. Jeg hadde selv den tvilsomme fornøyelse til inntil for en uke siden å bo vegg i vegg med hans nærmeste livvakt, og var virkelig redd for en vakker dag å dumpe opp i skyting, noe som i de siste par måneder har hendt flere steder i byen. Det var spennende, men ikke overraskende, for jeg er blitt vant til det utroligste her i Los Angeles.

N. Hallen Berg ber oss å bringe en hilsen til alle kjente i firmaet.

Han har fått en stilling som salgsmann i et av de største radio- og televisjonsforretninger derborte og har en lang arbeidsdag, reiser hjemmefra kl. 8 om morgenen og er først tilbake ved 19 tiden. Såfremt det er noen som ønsker hans adresse, er den følgende:

8025 Blackburn Ave.

Hollywood 48

California, U. S. A.

Hørt på strøket:

- Nå da skatten er betalt føler jeg meg lettet.
- Jaså, for hvor meget?

Forferdelig språk.

Etter hva »Information« forteller, var en eldre dame sjokkert over det språk som menn fra telefonanlegget brukte og klaget til selskapet. Formannen fikk ordre om å skrive en rapport. Den lød slik:

Hansen og jeg holder på å reparere en telefonledning. Uheldigvis kom jeg til å miste litt kokende bly ned i hodet på Hansen, og så var det han ropte opp til meg:

Du må sannelig være litt mer forsiktig, Alfred!

Fra Aftenposten:

Akk, hvor forgjengelig denne verdens gleder er, og hvor fort de tar slutt! Aldri blir du mint slik om denne sannhet som etter en ferie i ditt sommerparadis — fjellvidda!

Du sitter på et overfylt tog på vei inn igjen til hovedstaden og pliktene som venter — men tankene dine er igjen der oppe i eventyrriket: den grønne vidda med sine blinkende vann og fossende elver. Du rusler fremdeles langs elva med fiskestangen og nisteskreppa, fylt av spent og frydefull forventning. Du får et napp i ny og ne; når fisken ikke vil mer, slenger du deg ned i rosslyngen og suger inn den rene fjell-luften, parfymert med duft av friske fjellblomster. Du aner ikke hva klokken er, det interesserer deg ikke, dagen har intet navn og ingen dato, du lever i nuet. Til slutt dormer du av i lyngen, og våkner ved at en bjellesau står og glaner uforstående og bebreidende på deg et par meter unna, den mener åpenbart at du har trengt deg inn i dens rike uten gyldig pass og legitimasjon — bæ-æ-æ, hold deg vekk, menneskekryp, her har tobeinte ingen ting å bestille! Du tar bebreidelsen lett og kaster et blikk ut over vidda hvor flokker av firbeinte skapninger godgjør seg av det saftige fjellgraset. Der oppe i det blå flakser fjellvåken, og en rype kakler et stykke unna. Og over det hele flommer solen over deg og dine firbeinte og flyvende venner, over hele ditt sommereldorado. Du tar fiskestangen og rusler hjem til en deilig middag på setra: rømmegrot med nykjernet fjellsmør oppå. Og så — en middagslur i solsteken på setervollen.

Var det bare en drøm? Godt, så drøm videre: Du står oppe på det 1800 meter høye Skogshorn og skuer utover et paradislandskap i fugleperspektiv. Elver, setrer, vann og vidder ligger under deg, blåsvarte og stupbratte berg reiser seg som jetter i det fjerne, fjell-elvene ligner sølvbånd der de styrter seg ut over fjellskrentene. Og aller lengst borte — snøkleddetopper, og skinnende hvite breer, — så langt øyet kan nå. Først nå forstår du Ibsens ord: Her oppe i Høyden er Frihed og Gud, der nede famler de andre.

Og drømmen går videre: Vidda i kveldssol, med dette vidunderlige fiolette fargeteppe over seg, — i regn og blåst, med skoddeteppe drivende ned fra fjellsidene og svulmende elver og bekker over alt. Du lever opp igjen hyggestudnene ved peisen, fotturene, fisketurene, du minnes — og drømmer —.

— Hønefoss, ti minutters opphold, restaurant! Den skarpe stemmen skjærer inn i din drømmeverden og river deg brutalt og ubarmhjertig tilbake til virkeligheten. Farvel, du mitt kongerike, farvel — for denne gagn! Men neste år kommer jeg igjen, stol på det! For har fjellet først fått tak på en, ja, da blir en bergtatt for alvor.

Quintus.

Litt om blodtyper.

Grunnen til at denne epistelen kommer i bladet er at vi her på bedriftslegekontoret hadde lagt onde planer om å bestemme blodtypen på allesammen i Proton, for vi mente det var rent for lite blodsuging slik som det var.

Gudskjelov for alle parter undersøkte vi litt om saken på forhånd hos dem som driver med slikt og det var ikke planer om å få begynt med det, fordi det krever en masse apparater og mere slikt så det var rent ugjørlig.

Men vi var nå allikevel begynt å skrive om saken og da får vi heller fortsette selv om det ikke er så aktuelt stoff som det burde være.

Blod har alltid vært omgitt av en viss skrekkelig nimbos, og har vært utstyrt med alle slags egenskaper, deriblant også mer eller mindre livgivende. Vår praktiske tidsalder burde for lengst ha innsett at blodet bare er en hensiktsmessig veske for ivaretagelse av de bestemte funksjoner det har fått seg tildelt, men fremdeles har folk særpregete forestillinger som gjør at de lettere besvimer når de ser blod enn rodmaling.

Men tilbake til blodtypene. Allerede tidlig begynte medisinnmenn med fantasi og dristighet å overføre blod fra friske mennesker til personer som hadde hatt store blodtap. Men det viste seg å være en nokså problematisk affære, for like ofte som offeret kom seg, like ofte døde han nokså prompte, så metoden kom i mis-kreditt. En mann som het Landsteiner spekulerte litt over grunnen til at folk døde av blodoverføring og oppdaget i 1901 at blod fra alle forskjellige ting. Det viste seg at blod fra alle mennesker tilhørte en av 4 vel definerte grupper, som han ga navnene A, B, 0 (null) og AB, og disse betegnelser er siden brukt for å klassifisere et menneskes blodtype. Blod fra samme blodtype kan blandes uten at det hender noe, men blod fra forskjellige blodtyper kan bare blandes etter helt bestemte regler. For nærmere å forstå disse er det nødvendig å komme med den forsåvidt overflødige opplysning at blodet er sammensatt av røde blodlegemer og blodplasma, og det er disse to som reagerer mot hverandre når blodet blandes. Kommer blodlegemer over i et blodplasma som ikke passer dem, hevner de seg med å klumpe seg sammen eller oppløse seg, og kommer større mengder slike blodlegemer inn i kroppen så har det temmelig alvorlige følger. Men som sagt, blodtypene forholder seg noe forskjellig. Således kan blodlegemer av type 0 blandes i allslags blod, blodlegemer av type A kun i A-blod og AB-blod, B-blodlegemer kun i B-blod og AB-blod, og AB-blodlegemer kun i AB-blod. Vi har her bare snakket om blodlegemer og deres forhold når de blandes i et annet blod, fordi det er dette som er viktig å kjenne til ved blodoverføring. Blodplasma reagerer naturligvis på tilsvarende måte, men kommer plasma inn i et blodomløp hvor det ikke hører hjemme, blir det så fort fortynnet at det som regel ikke får anledning til å gjøre noe skade på de nye blodlegemer.

Generelt sier vi — som det fremgår av ovenstående — at personer med 0-blodtype kan gi blod til alle mennesker, mens personer av AB-blodtype kan motta blod fra alle mennesker, mens blodtype A og B inntar mellomstillinger. Dette er rent forskjellige forhold ved blodtypene som en først i de senere år har utforsket og som gjør at en som regel foretrekker å bruke samme slags blod til blodoverføring.

Da forskerne først begynte å beskjefte seg med blodtypene fant de etterhvert andre blodtypeegenskaper ved blodet — MN-egenskapen og rhesusegenskapen, likesom den opprinnelige A-gruppe er delt i underavd., men det blir for langt å komme innpå disse ting her.

I praksis drar en først og fremst nytte av vårt kjennskap til blodtyper ved blodoverføring. Ved ulykker, visse sykdommer, store blodtap, ved operasjoner, sjokktilstander o. l. har det vist seg at overføring av blod har en direkte livreddende virkning. Da det ofte kan haste med slik overføring, er det nødvendig foruten å kjenne pasientens blodtype, også i en fart å få fatt på personer med samme blodtype. I større byer har en derfor innrettet seg med blodgiversentraler hvor sykehus o. l. kan henvende seg for i en fart å få en blodgiver med den bestemte blodtype som en i øyeblikket trenger. I blodoverføringens barndom måtte en få fatt på en hel masse folk for å være sikker på å finne en som passet.

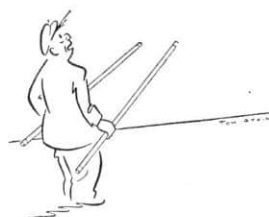
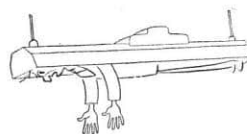
Et annet gebet hvor en drar nytte av blodtypene er i rettsmedisinen. Et menneskes blodtype er bestemt i befruktningsøyeblikket og forandres aldri. Videre nedarves blodtypene etter helt bestemte regler som heller aldri varierer. Fordelingen av blodtypene i befolkningen varierer hos forskjellige folkeraser og i forskjellige deler av verden. I Norge er det omtrent 40 % 0-typer, 48 % A-type, 8 % B-typer og bare 4 % AB-typer, mens f. eks. i Japan er B-type hyppigere enn A-typen.

Denne nedarvede blodtypeegenskap har først og fremst fått praktisk interesse i farskapssaker. En kan her i visse tilfelle si at et barn *ikke* kan ha en bestemt person til far, men kan aldri si at en annen bestemt person *må* være far. F. eks. kan foreldre av 0-type bare få 0-barn, foreldre av A-type 0-barn og A-barn osv., og disse regler er så sikre at de kan brukes juridisk, til sorg eller glede for dem det går ut over. En uttømmende liste over arveegenskaper skal jeg ikke sette opp her, det er ikke verdt å gjøre det altfor lett å kontrollere sine foreldre og ektemaker.

Her i Oslo er det fremdeles mangel på blodgivere, og da det absolutt ikke er noen risiko ved å ta en blodtapning av og til så er det stadig oppfordring om folk vil melde seg inn i »blodklubben« som Røde Kors blodgiversentral administrerer. Interesserte kan henvende seg til Røde Kors Klinikk i tiden kl. 8—9 og 16—17,30 hver dag.

E. B.

Fra »Circuit«.

»Hei, der, her er skjedd en fryktelig forveksling!«

Personalia

Vi gratulerer.

50 år.

2 juli 49.
Inkassosjef
Leif Christiansen
(Bokholderiet).

50 år.

3 august 49
Overingeniør
Rasmus Eger
(Avd. S).

50 år.

21 september 49
Sekretær
Johannes Iversen
(Merk. avd.)

60 år.

5 august 49
Fjernskriver-tekniker
Kristian Jensen
(Avd. T)

60 år.

6 juli 49
Tegner
Johan Oppegaard

65 år.

4 september 49
Montør (verktøyforvalter)
Gunnar Nilsen
(Avd. Inst.).

65 år.

11 juli 49
Hans Carlsen
(Fakt.ktr.).

40 års jubileum.

Sterkstrømmontør Karl Kjeserud.

Den 30 juli 1949 kunne sterkstrømmontør *Karl Kjeserud* se tilbake på 40 års virke i vårt firma. Kjeserud er født den 25 mars 1888 og kom således i en forholdsvis tidlig alder til firmaet.

Hva Kjeserud gjennom disse 40 år i elektroteknikkens tjeneste har opplevd og utført, ville sikkert gi stoff til adskillig firmahistorikk. Det finnes vel neppe det område på sterkstrøm som han ikke har arbeidet med, ja bare for å nevne: kraftstasjoner, lokomotiver, sporvogner, likeretteranlegg, kraner, kabelanlegg osv. Vi vil også nevne at Kjeserud har drevet meget med sjøkabelnedlegging og kunne sikkert ha meget å berette herom. Han er spesialist i kabelarbeide og utdannet seg i sin tid for dette arbeide i Tyskland. Hans arbeide har ofte vært spennende og farefullt men rolig og besindig har han alltid unngått uhell — noe som vi tar som bevis på hans dyktighet og forsiktighet. Kjeserud har reist overalt i Norges land og noe tall på alle de anlegg han har arbeidet med, har han vel neppe selv.

Kjeserud er av den stillferdige type som helst ikke vil ha noe publisitet om seg selv. Vi tar ikke for sterkt i når vi sier at han har *bare* venner. I sitt arbeide er han tjenestevillig, lett å samarbeide med og hele hans liv har vært å gå opp i sitt arbeide. Sine kunnskaper om arbeidet har han delt med alle, han har ikke gjemt på sine erfaringer men bestandig villet at det skulle også komme andre og spesielt de yngre til gode. Kjeserud er typen på den dyktige, solide fagarbeider for hvem kvaliteten har gått foran alle andre hensyn. Vi vil også nevne det gode forhold som har vært mellom ham og våre kunder. Ja, kundene har til sine tider *forlangt* å få Kjeserud, ikke bare fordi han var dyktig og pålitelig, men også på grunn av hans personlige egenskaper.

Vi sender en forsinket gratulasjon og håper å samarbeide med Kjeserud i mange år fremover.

Hjertelig takk for oppmerksomheten ved vårt bryllup.

Björg Solie f. Henriksen, John Solie.

Personalets fordeling.

Antallet av de ansatte i firmaet fordeler seg prosentvis slik:

Montører	ca. 21 %
Ingeniører og teknikere	» 17 »
Merkantile funksjonærer, menn	» 16 »
—»— kvinner	» 15 »
Læregutter	» 12 »
Lagerpersonale	» 10 »
Verkstedarbeidere	» 6 »
Vaktmester, rengjøringshjelp etc.	» 3 »

I anledning Kristian Jensen 60-års dag den 5 aug. 1949 har vi tillatt oss å sakse følgende intervju med ham i *Dagbladet*!

Søndag er den verste dagen, sier fjernskriver Jensen.

Den viktigste mann i avisene er Fjernskriver-Jensen. Det er han som har ansvaret for at stoffet fra NTB kommer inn på fjernskriverne og han kommer alltid på øyeblikket hver gang de 17 år gamle maskinene har et lite sammenbrudd. Forresten kommer Jensen nesten hver dag til oss som holder til i Akersgata. Han kikker på fargebåndet og ser om det må byttes rull, slik at ikke et ord fra NTB skal unnslippe oss.

Fra kl. 7 om morgenen til klokka 2 på natten er Jensen ingen fri mann. Han må alltid stå klar. I dag er han 60 år og vi får håpe fjernskriverne ikke svikter ham.

— Jeg føler et personlig ansvar for hvert apparat, og jeg kjenner deres luner og nykker ut og inn etter 17 års daglig kontakt med dem, sier han. — Fjernskriverne har i grunnen vært bra hele tiden og journalistene er blitt bedre etter hvert. Da jeg begynte sto gjerne redaksjonssekretæren og en klynge journalister rundt meg og ga meg gode råd så jeg kunne få maskinene i stand igjen så fort som mulig. Etter hvert har de lært å forstå at det kanskje går bedre uten deres assistanse. De stoler på meg at jeg reparerer så fort som mulig, og det er jeg takknemlig for.

— Den verste dagen i året når er den?

— Valgdagen er den verste, og Stortingsvalget verre enn verst. Jeg har aldri gledet meg til noe valg, da er påkjenningen på maskinene for stor. Heldigvis er det aldri forekommet feil av betydning, men jeg er like nervøs hver gang for at det skal gå galt. Ellers er det ikke så ille, og sommeren er en god og stille tid både for fjernskriverne og meg, men søndagene burde helligholdes bedre.

Søndag kveld kan jeg aldri være trygg for å bli anropt av fortvilte nattredaksjoner. Da skal fjernskriverne spy ut samme stoffmengde på halvparten av den tiden de ellers rår over. Så jeg for min del syns ettermiddagsaviser er en fordel, da kan man få stoffet bedre fordelt.

— Hvor meget stoff har avisene mottatt fra NTB takket være Dem.

— Det får være måte på ære selv om jeg er 60 år i dag, men i gjennomsnitt sender NTB ut 30 meter tetskrevet stoff i døgnet. Alle fjernskriverne i Oslo er 17 år og jeg begynte å stille med dem første dagen de ble installert. Hvis De multipliserer 30 med 17 og summen av det med 365 så kan De selv regne ut.

Det har vi gjort og er kommet til 186 150 meter for hver avis, og det er mange aviser i byen. Jensen har forresten også overoppsynet med fjernskriverne i Drammen, Tønsberg og Skien så det er tryggest å legge til noen meter.

N.

Personallforandringer.

Ansettelses i tiden 1/6 — 31/8 49.

Oslo.	Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
	Aase Karlsen	1/6	Stenograf (vikar)	S
	Kjell Nysæther	7/6	Kontorassistent	I
	Eyvind Martins	7/6	Vikar	Bokh.
	Emmi Skau	13/6	Stenograf	Oversetter
	Trygve Jørgensen	14/6	Montør	Inst.
	Berit Benkø	27/6	Lønningsassistent	Lønn.
	Eda Tvedt	1/7	Salgsassistent	Med.
	Signe Mjaavatt	1/7	Stenograf	Bokh.
	Johan Hegge Jansen	4/7	Montør	Inst.
	Olaug Hammer	4/7	Kontorassistent	Sped.
	Gerd Frølich Hansen	4/7	Volontrise	Forv. II
	Rolf Sverre Kaspersen	5/7	Hjelparbeider	Inst.
	Rolf Schau	11/7	Montør	Inst.
	Solveig Ristesund	18/7	Stenograf	S
	Reidun Sørli	21/7	Bokholderiassistent	Bokh.
	Egil Jacobsen	25/7	Tekniker	I
	Bjørn Malm	18/7	Tekniker	R
	Tormod Hansen	1/8	Kontorbud	Post.
	Torbjørn Skjevestad	15/8	Bokholderiassistent	Bokh.
	Hulda Kraabøl	15/8	Vikar	Bokh.
	Oscar Valstad	15/8	Hjelparbeider	Svak.
	Gunnstein Nyborg	15/8	Læregutt	Inst.
	Synnøve Røhder	22/8	Stenograf	Prod.
	Brita Gulbrandsen	24/8	Volontrise	Fakt.ktr.
	Odd Løken	25/8	Aspirant	Prod.

Overført til funksjonær:

Per Bakken	1/6	Laborant	Prod.vst.
Knut Møller Christensen	1/6	Verksmesteraspirant	Prod.vst.
Endre Asvang Hellerud	1/6	Laborant	Prod.vst.

Sluttet i tiden 1/6 — 31/8 49.

Oslo.	Navn	Sluttet	Stilling	Avdeling
	Anton Lothe Vereide	30/6	Tekniker	I
	Hans E. Buer	30/6	Ingeniør	Med.
	Buer er overflyttet til Trondheimsavdeling.			
	Gunnlaug Lervaag	31/7	Forv.dame	Forv. II
	Ellen-Marie Lønnqvist	31/7	Stenograf	S
	Bjørn Henriksen	5/8	Volontrise	Fakt.ktr.
	Ella Margrethe Schau	31/7	Rengjøringshjelp	
	Edvard Kihle	20/8	Hjelparbeider	Med.
	Aslaug Berg	31/8	Stenograf	S

Fraværstatistikk Oslo.

I tiden 1 januar—31 august 1949.

Funksjonærer:

Damer	2,7 %
Herrer, merk.	1,6 »
» tekn.	2,4 »

Arbeidere:

Lager	2,8 %
Svakstrømmontører	0,9 »
Sterkstrømmontører	1,3 »
Verksted	0 »

Vår gratulasjon til:

Bryllup 11 juni 1949:

Frk. Solveig Engh (fakturakontoret) og
Dr. Harald Lloyd Andersen.

Bryllup 17 juni 1949:

Frk. Annie-May Almquist og
Overingeniør Rasmus Eger (avd. S.).

Bryllup 18 juni 1949:

Evelyn Karlsen (tegnekontoret) og
Arvid Ovøy.

Bryllup 30 juli 1949:

Frk. Aase Karlsen (avd. S.) og
Stud. techn. Aage Lømo.

Det er sikkert flere, men det har ikke lyktes
red. å oppspore disse.

25 års jubileum.

Arne Arnsve.

Den 28 august i år feiret *svakstrømsmonter* Arne Arnsve sitt 25 års jubileum i firmaet. Arnsve vil mange si: »Hvem er det?» Men når vi forteller at det her er skjedd en navneforandring i den senere tid og at Arnsve tidligere het Anthonsen, vel da er tvilen borte. Forresten har Arnsve vært her mer enn 25 år — han har vært i 26 år og at ikke jubileet ble feiret i fjor skyldes den gamle bestemmelsen om at tjenesteår skulle regnes fra det fylte 18. år. Imidlertid er denne bestemmelsen i år opphevet og jubileum regnes fra den dag en trer inn i firmaet.

Som 16 års gutt kom Arnsve til firmaet og fikk således tidlig interessen for svakstrømteknikk. Han var ikke lite stolt da han allerede i læretiden kom med på de utenbys anlegg. Siden gjennom årene er det da blitt *mange* anlegg og på forskjellige områder for bare å nevne et par: telefon, brannsignal, lynavleder, temperatur, antenne osv.

Arnsve har alltid interessert satt seg inn i sitt arbeide, han har fått erfaringen og er en dyktig og pålitelig monter. Han har også varetatt fagets interesser og deltatt ivrig i Proton Montørklubb.

Utenom sitt arbeide har Arnsve mange interesser. Han er med i mannskor, er idrettsinteressert (Nydalgutt på sin hals) og er dessuten en hjemmets mann. Sitt eget hus har han vært med å planlegge og bygge og han har sin have som han stiller med liv og sjel.

Arnsve er avholdt blant venner og kolleger, han har et vinnende vesen, har lett for å slå av en prat og har en god kontakt med kundene under arbeidet.

Vi gratulerer med jubileet og tror Arnsve vil være å finne i firmaet ved så vel 40 som 50 års jubileet.

Sverige.

Ved en større bedrift i Sverige har man innført den ordning at yngre, ugifte arbeidere kan treffe avtale med bedriften om at en sjettedel av lønnen kan holdes tilbake og settes på bankbok som utleveres arbeideren enten når han fyller 25 år, når han gifter seg innen fylte 25 år eller når han slutter i stillingen.

Svensk Gallup har foretatt en undersøkelse for å belyse svenakenes syn på denne form for sparing. Det viste seg at 82 prosent syntes systemet var godt. 6 prosent syntes systemet var dårlig, mens 12 prosent ikke kunne ta standpunkt.

Tale er sølv, men — —

Underlige forretningskvikker blant naturfolkene.

I det malaiske arkipel bor det en stamme som tror at det bringer ulykke når selgeren ved avslutningen av en forretning taler et eneste ord med kjøperen. Når noen har noe å selge, tar han med seg varene sine og legger dem, uten å si et ord, ved siden av de gjenstander han ønsker å bytte til seg. Så ser de på haugene til hverandre, og finner den ene parten at han får for lite, skynder han seg å ta bort noe av sin egen haug med varer. Dette må skje fort. Haugene forandres med en viss fart, for den minste pause anses som et tegn på at den som nøler, er enig i handelen.

Ved den afrikanske kysten i nærheten av Guinea-bukta, trekker de innfødte en strek i sanden ved elvebredden og stabler opp varene sine bak streken. Den som ønsker å gjøre forretninger med dem, legger sine varer på den andre siden av streken. Varene på begge sider vurderes så meget nøye, partnerne gjør seg forståelig med hjelp av tegn, men taler ikke et eneste ord sammen. Når begge parter til slutt finner at varene i begge haugene oppveier hverandre, er handelen i orden.

I Alaska er det en indianerstamme som avslutter alle forretninger bare med hjelp av en mellommann. Etter stammens lover er det usømmelig å prutte på en pris eller fastsette prisen på det man ønsker å selge. Dette overlates til en tredjemann, men denne må ha både kjøperens og selgerens samtykke før handelen betraktes som avsluttet. Er en av de to forretningsmenn som ønsker å handle med hverandre, ikke enig i det mellommannen har bestemt, pakker han bare sammen sakene sine, og mellommannen må prøve lykken sin et annet sted.

Også i India forekommer det slike tause forretninger på grunn av de strenge kaste-lover. Kasteforskjellen kan være så stor at medlemmer av to kaster ikke kan tale sammen, og vil de gjøre forretninger sammen, kan det bare skje i taushet.

SAGT

Det er bedre å gjøre seg avholdt enn å gjøre seg gjeldende.

Joubert.

Ikke all utvikling er fremskritt, det kommer an på hva man vikler seg ut av.

For en dikter er det intet som ikke har verdi.

Johnson.

En treffer ikke sjelden lærde som har sin viten om alt uten sin egen uvitenhet.

Zimmermann.

Et godt navn er lettere tapt enn vunnet.

For å utføre store ting bor man leve som om man aldri skulle dø.

Vauvenargues.

Et menneske vokser på sin oppgaver i livet.

Schiller.

Smigeren er en falsk mynt som bare er gangbar takket være vår forfengeligheit.

La Rochefoucaud.

Det hjelper lite at saken er god når den er ille ført.

»Det findes nogle, som ere blinde af deres skarpe syn, hvilke kunde see mere om de ikke saae saa meget.»

Holberg.

Endeløs sorg for ulykker for lengst begravne — vil bare trivselen av nye gavne.

Shakespeare.

TRONDHEIM

In memoriam.

Jan Dragseth.

Mandag 18 juli døde elektriker Jan Dragseth, Protons Verksted, Trondheim, etter lengere tids sykdom, 39 år gammel.

Sykdommen begynte i ett av krigsåra, og resulterte i en større nyreoperasjon — siden den tid har Dragseth vært i arbeid med enkelte avbrytelser.

For oss som har arbeidet sammen med Jan Dragseth, virker hans bortgang meget trist. Dragseth hørte med til den lune omgjengelige mennesketypen, som så det humoristiske i mange ting, og var særdeles behagelig å samarbeide med. Han begynte hos oss i september 1935, og hadde gjennom mange år ervervet seg en solid praksis som elektriker. I de siste 6 år arbeidet han som vikler.

Det er tomt ved arbeidsbenken til Dragseth i dag, og det er sikkert også blitt et stort tomrom i hjemmet hvor hustru med to barn er igjen — men den trøst skal de etterlatte ha, at på arbeidsplassen har Jan Dragseth etterlatt seg bare gode minner.

Reidar Stokkan.

Personalforandringer.

Ansettelses i tiden 1/6 — 31/8 49.

Trondheim.	Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
	Johan Dyrdal	21/6	Læregutt	Verkstedet
	Kjell Mørk	23/6	Læregutt	Verkstedet
	Aasta Handberg	4/7	Rengjøringshjelp	Install.
	Hans E. Buer	5/7	Ingeniør	Svakstrøm
	Johan Aatle	18/7	Praktikant	Install.
	Tore Husby	20/7	Tegner	Install.
	Einar Indergaard	1/8	Lagerbetjent	Verkstedet
	Arvid Hegstad	1/8	Visergutt	Verkstedet
	Leif Wærdahl	11/8	Hjelpemontør	Verkstedet
	Asbjørn Stamgård	23/8	Montør	Install.
	Hugo Gjølseth	23/8	Læregutt	Verkstedet

Sluttet i tiden 1/6 — 31/8 49.

Trondheim.	Navn	Sluttet	Stilling	Avdeling
	Per Morten Nygård	30/5	Hjelpemontør	Svakstr.inst.
	Sven Hegge	31/5	Montør	Install.
	Fridtjof B. Iversen	15/6	Montør	Verkstedet
	Johan Foss	30/6	Montør	Install.

Fraværstatistikk, Trondheim.

	Månedslønnete	ukelønnete	timelønnete	samlet
Mai	1,6 %	0,6 %	4,8 %	3,4 %
Juni	1,4 "	7,4 "	2,0 "	2,4 "
Juli	0,1 "	0,6 "	2,4 "	1,5 "

Kontorsjef Jørstads 40 års jubileum den 20/8 1949.

Johs. Jørstad.

Kontorsjef Johs. Jørstad, Proton Trondheims grand old man, kunne den 20 august feire sitt 40 års- jubileum i firmaet.

Å oppnå å få ha sitt virke i samme bedrift i et så langt tidsrom, og enda kunne regne seg til ungdommen, (Jørstad er bare 58 år) er de færreste forundt, til det er vi mennesker så altfor ofte for rastløse og lite trofaste mot det virke vi først har valgt. Jørstad derimot hører til den stødige mennesketypen, og har helt fra første dag gått inn for sin gjerning, og hans klokskap og dyktighet har brakt ham fram til den stilling han i dag innehar i konsernet

Johs Jørstad ble ansatt ved Trondheimsavdelingen i august 1909 og arbeidet her uavbrutt til juni 1921, Fra 1921 til 1925 var han ansatt ved Oslokontoret. Han ble så utnevnt til kontorsjef for Trondheimsavdelingen og flyttet da tilbake til Trondheim hvor vi håper å få beholde ham i riktig mange år.

Som merkantil leder i snart 25 år, har alle som har arbeidet sammen med ham lært å sette pris på Jørstad som den framskrittssvennlige og lydhøre sjef han er. Med sitt inngående kjennskap til bedriften, er han den mann som en med sikkerhet kan henvende seg til for å få et positivt svar. I denne forbindelse vil det være på sin plass å nevne noe alle hans medarbeidere må være enig i, og det er det frihet-under-ansvar-prinsipp som Jørstad alltid har praktisert i personalforvaltningen. Hver mann — sin jobb, uten stadig påpassing, men kontakten med den enkelte har likevel vært til stede i fullt monn, og på dette vis har samarbeidet alltid vært det beste.

Virak har aldri ligget for Jørstad, og derfor passet han på å ta ferien i forbindelse med jubileet, men han ble nok ikke glemt for det. Det kunne sikkert vært litt av hvert jubilanten kunne ha å berette om fra den tiden gjennom de 40 år — fra firmaets barndom med 10—12 mann i virksomhet,

og fram til i dag med i alt 140 ansatte, — men det får stå over til en annen gang.

De mange venner som Jørstad har vunnet seg både i — og utenfor firmaet, vil sikkert alle være med å lykønske ham med jubileet og ønske ham alt godt i årene framover.

ph.

Fotballturneen 1949.

Det var en glad og fornøyet Hoeggen avisens medarbeider møtte da han kom hjem fra ferie. For de uinnvidde kan det meddeles at Hoeggen er leder for fotballgruppen i Protonlaget i Trondheim.

»Hurra mæ roinntom, no ble de' Oslostur«, var replikken som vi ble møtt med, og på Hoeggens ansikt var det ikke vanskelig å se at nå var det han lenge hadde ønsket — en fotballkamp mellom P/O og P/T — gått i orden.

Så ble det da en lengere diskusjon om hvordan det hele skulle ordnes, et slikt arrangement er jo ikke så rent enkelt selv for den som ikke er arrangør, vi tenker da særlig på reisen, uttakingen av laget, etc.

— Men hvordan er det med forberedelsene rent sportslig, spør vi Hoeggen.

— Jo, vi har da hatt en del kamper i år, men resultatene er blitt bare så som så. Først arrangerte vi en kamp mellom Verkstedet og Installasjonen/lageret, for å få satt opp årets lag. Her seiret verkstedet med 4—2. Så har vi møtt Telegrafverket i Bedriftscupen og her ble det tap, 0—2. I høstcupen møtte vi E. C. Dahls Bryggeri, og også her måtte vi bite i gresset. Vi tapte 2—4.

— Dette var jo dårlige nyheter, Hoeggen?

— Ja, kanskje det, men en skal heller ikke se bort fra at begge disse bedrifter hører med til de større hos oss.

— Men har vi da ingen seier å se tilbake på i år?

— Mot Lastebilsentralen ble det w.o. for oss, men sånt regner en jo ikke med.

— Og nå skal det selvfølgelig trenes til Oslosturen.

— Ja, og med den stimulans en slik reise er, så går jeg ut fra at interessen vil bli så stor at vi kan få arrangert treningskamper med fulle lag, slik at vi får med de beste spillere.

Før vi forlater Hoeggen, spør vi om han selv blir med på laget mot P/O, og til det får vi vite at det er slett ikke umulig.

Hoeggen er født, som han selv sier, den toende i toende to (2 februar 1902), er således 47 år, og er dertil en vaskeekte trønder. Men som gammel spiller på Freidigs bestelag har han fotball i blodet og forstår fullt ut å gjøre seg gjeldende på fotballbanen.

Til slutt spør vi Hoeggen om han har noen ekstra overraskelse til turen.

»Jau, æ ha dikta en sang«, betror han oss, og med Hoeggens velvillige imøtekommenhet har vi her fått lov til å gjengi en del:

Vi e Trondhjæms yngste fotbaillag,

Du ska sjå at vi en vakker dag,

står som nommer en i både A og B og C

i heile Trøndelag.

Vi har spleisa på en baill,

Vi kaimn både spenn å skail.

Og vi har en trenar vi,

hainn Kaare Skakken hainn e' si.

Når dette leses er vel det store slag utkjempet, og Hoeggen har fått hilse på sine fotballbrødre i Oslo, og så er det da vår tur til å si til dere i Oslo:

Velkommen til Trondheim til neste år.

jh

Fjernsynet i Amerika.

Det går mote i alt. Selv i å bruke penger. Og den mest mondene og eksklusive måten amerikanske millionærer kan bli kvitt et par millioner på, er sette pengene i televisjon. Fjernsynet er i dag i rivende utvikling. Ingen annen bransje utvikler seg så hurtig, og det ventes at televisjonen om et par år vil være en av Amerikas 10 førende industrier. Siden Fords berømte T-modell har ingen oppfinnelse hatt på langt nær så stor publikumssuksess. Hustakene i New York og andre storbyer er allerede nå overgrodd av de karakteristiske H-formede fjernsyns-antennene, nykommere har vansker med å finne ledige plasser, og husvertene har begynt å kreve leie for den plass de tar opp på taket. For Hollywood er det nye underholdningsmidlet allerede en farlig konkurrent, salget av radiomottakere er i tilbakegang, og bok- og tidskriftforhandlere klager over at folk ikke lenger har så mye tid til å lese. Og likevel er det ennå ingen som har tjent en cent ved å investere i televisjon.

Antallet fjernsynsmottakere regnes i sommer for å være over 2 millioner. Ved nyttårstid var det knapt 1 million, og ved neste årsskifte regner en å komme opp i bort imot 3 millioner. I 1953 venter fjernsynfolkene at behovet vil være noenlunde dekket med ca. 17 millioner mottakere, og et publikum på mellom 50 og 60 millioner.

Arsaken til at en ikke kan tjene på televisjon er at fjernsynstasjonene arbeider med ganske svimlende omkostninger sammenlignet med kringkastingen. Og det er den en må sammenligne med, ikke film og teater, for det går jo ikke an å ta entré for fjernsyn. Televisjon må derfor finansieres på samme måte som amerikansk radio, nemlig ved å selge avretting. Men annonsørene kommer ikke strømmende med det samme. De holder seg tilbake inntil det er helt klart at en har et publikum å by på, mens omkostningene velter inn allerede før en får begynt.

Det som gjør televisjonen så ganske særlig kostbar, er at en må ha dobbelt utstyr. Fjernsynet henvender seg jo både til øye og øre. Det vil si det samme som at en må ha alt som en behøver for å sende et radio-program pluss alt det som er spesielt for fjernsynet. Og det er ikke lite. Det tekniske materiell er dyrt simpelthen fordi det ennå befinner seg på et kostbart eksperimenterende stadium og ikke tilstrekkelig lenge er blitt framstilt i masseproduksjon. Til enhver opptakelse må en ha minst tre eller fire av de kostbare telekameraer for å kunne fotografere fra skiftende synsvinkler uten avbrytelse. Men de meget innviklede apparatene er også meget ømfintlige, så en må være godt forsynt med reserveapparater. Et enkelt mindre atelier kan vanskelig klare seg med mindre enn 10. I tillegg kommer et helt teaterutstyr med scene, dekorasjoner, garderober, drakter i fortrinnsvis blålige farger, sminkører og scenearbeidere, kort sagt alt som hører til en enkelt teaterforestilling — eller kanskje heller filminnspilling — og som kringkastingen over hodet ikke kjenner til.

Det er derfor i dag ca. fire ganger så dyrt å drive en televisjonsender som en radiosender. Og omkostningene er stadig stigende. Ennå opptre bare noen få kjente stjerner fra film, teater og radio i fjernsyn. Gasjebudsjettet er derfor nede på et minimum som det vil være umulig å opprettholde når en først skal begynne å betale de svimlende honorarene som de mer populære stjernene krever for en opptreden.

Det er altså ennå langt fram for en kan gjøre fjernsynet til en lønnsom forretning. Likevel kappes investeringslystne om å tilby televisjonsstasjonene sin kapital. Hvorfor?

De fleste fjernsynsendere drives av radioselskapene, og det er ikke noen tilfeldighet. Når fjernsynet først kommer riktig i sving, vil det gå ut over kringkastingen. Når folk begynner å se på televisjon, holder de opp å høre radio. Det vil ikke si at radioens rolle er fullstendig utspilt. Millioner av amerikanske husmødre liker å ha radioen gående mens de utfører

sin daglige dont. En kan ikke sy eller gjøre rent og se på fjernsyn samtidig. En kan heller ikke slepe fjernsynsmottakere med seg, slik som amerikanerne elsker å gjøre med sine små «portable» radioer når de drar uti skogen eller til stranden. En kan heller ikke få så gode mottakerforhold for fjernsynet som for radioen på mer avsidesliggende steder. Da fjernsynsbølgene ikke kastes tilbake til jorden fra stratosfæren slik som raidobølgene, har televisjonssenderne et langt dårligere virkefelt. For å få glede av sitt televisjonsapparat, må en befinne seg innen en omkrets av 75 til 150 km fra nærmeste sender. Det bygges av den grunn et tett nett av reléstasjoner omkring de store befolkningssentrene. Men på mer avsidesliggende tynt befolkede steder vil det ikke lønne seg å oppføre slike stasjoner, og der vil radioen fortsatt være enerådende. Til slutt er det bilene. 12 millioner av Amerikas 75 millioner radioapparater er installert i biler, og selvsagt er det ikke mange som har lyst til å prøve å se fjernsyn samtidig som de suser avsted gjennom Amerikas stadig tettere vrimmel av trafikk.

Amerikas radiofolk regner med at antallet radioapparater i de kommende år langsomt vil reduseres fra 75 til ca. 45 millioner etter hvert som fjernsynet kommer i alle manns eie. Men kan radioen bære seg økonomisk med en så sterkt redusert lytterskare når annonsørene først begynner å foretrekke fjernsynet som middel til å få det stort kjøpsterke publikum i tole? Mange radiofolk er alt annet enn optimistiske. »Radioen er dødsdømt,« erklærte den den forhenverende presidenten for National Broadcasting Company, Merlin H. Aylesworth kategorisk i en tidsskrifts-artikkel, og en kjent reklamefagmann Milton Blow hevder at radioen er »den eneste amerikanske industri som noen gang er død i sin barndom«.

Et amerikansk forretningsslagord sier »If you can't like 'em, join 'em«. Det er etter dette prinsipp at radioselskapene selv har tatt fjernsynet opp. Ikke fordi det er særlig mye å vinne med det samme, men fordi den enkelte radioprodusent er redd for at det i lengden vil være for dyrt å la være. I øyeblikket balanserer situasjonen noen lunde. Hva radioselskapene tjener på radioen, bruker de på televisjonen. Men om kort tid vil bildet skifte, og når antallet fjernsynsmottakere først når opp på et par millioner til, ventes det at mange annonsører vil gå over til televisjonen med brask og bram.

Det er ikke merkelig at reklamefolkene noler. Ennå er televisjonsreklamen full av uløste og kostbare problemer. Det kan så lett skje uhell under en fjernsyn-opptakelse, og straks er de sett av millioner av mulige kjøpere landet over. Da komikeren Henry Morgan forleden skulle vise hvor lett det er å åpne et kjøleskap av aller siste modell, falt hele døren av. Det så uhyre komisk ut, og Morgan hadde stor suksess på den måten han tok situasjonen. Men om det stimulerte salget av denne type kjøleskap, det er et annet spørsmål.

Den slags kan naturligvis unngås ved å ta opp scenen på film først, og så kjøre filmen foran fjernsynkameraet. Det er teknisk sett den letteste sak av verden. Filmen er for fjernsynet det samme som grammofonplater er for radioen. Men det koster naturligvis mer, og hvis en annonsør beslutter seg til å ofre de ekstra pengene, er han fristet til å vise samme film om og om igjen, mens en »levende« opptakelse kan varieres litt hver gang den gjentas. Og dette er igjen en tvilsom sak, for en må regne med at det er de samme menneskene som kveld etter kveld sitter foran sine mottakere. Televisjonspublikumet kan avgjort ikke like gjentakelser, og hvis det får servert samme reklameopptakelsen for mange ganger, risikerer annonsøren at folk reagerer surt og kjøper konkurrentens produkt i stedet.

Også Hollywood lider under fjernsynets konkurranse fordi mange mennesker ikke gider gå på kino hvis de kan sitte hjemme og se på fjernsyn i stedet. Med et program som byr på både film, teater, varieté,

konserter, opera, illustrerte foredrag, sportsreportasjer, diskusjonsaftener og alt mulig annet er det jo noe for en hver smak. Hvor mye tilbakegangen i kinoenes billetsalg skyldes fjernsynet, og hvor mye som skyldes andre årsaker, er ofte vanskelig å avgjøre. Det vurderes forskjellig, men noen av vurderingene går så høyt opp som til en tredjedel.

Det er i hvert fall sikkert at filmen for første gang har fått en alvorlig konkurrent til sitt absolutte førerskap innen masseunderholdningen. Da denne konkurransen gjør seg gjeldende på et tidspunkt da Hollywood for første gang gjennomgår en virkelig alvorlig krise, er det grunn nok for filmmagnatene til å ryste på hodet.

Likevel nøler filmselskapene mer enn radioen for de innlater seg på det nye »craze«. Hittil har bare tre store selskaper våget forsøket, nemlig Paramount, Warner Brothers og 20th Century Fox.

De filmene som televisjonsstasjonene sender ut nå er gjennomgående gamle utspilte gangster- og cowboyfilmer som de kan få billig. De kan også skjæres ned til de 30 minutter som er standardtid for *television show*. Men det er en alt annet enn tilfredsstillende løsning. Framvisning på en liten mattskive stiller ganske andre krav til opptakelser enn forevisninger på et kjempemessig hvitt lerret. Masseopptakelsene blir f. eks. gnidrete og utydelige og er derfor bannlyst for fjernsynet. Hovedvekten må ligge på nærbilder, noe som igjen stiller særlige krav til skuespillernes minespill og derfor favoriserer stykker av mer intim karakter.

Men den slags film frister ikke de store Hollywood-selskapene som har kjempemessige investeringer å amortisere. Det koster 5000—8000 dollar å ta opp en televisjonsfilm, og det er på det nåværende stadium vanskelig å finne en annonsør som vil ofre så mye for å få forevist sitt produkt i forbindelse med filmen. Den eventuelle fortjenesten på en slik film er det rene intet for de store selskapene som regner med å måtte tjene 1 million dollar pr. spilletime hvis en opptakelse overhodet skal kunne lønne seg. Den eneste produsent som i det hele tatt kan håpe å få en beskjedne profitt ut av å lage film for fjernsynet, er derfor det uavhengige lille selskapet som bare har ganske små og beskjedne anlegg det skal forrente.

Den overgangssituasjonen fjernsynet i Amerika i dag befinner seg i, er derfor den paradoksale at den nye form for masseunderholdning er på god vei til å ruinere både radioen og filmen, uten at den selv kan forrente seg.

Verdens største glødelampe

vil nå bli tatt i bruk på Times Square i New York i en lysreklame for en film. Lampen har et strømforbruk på 50 000 watt, er 1 meter høy, har en diameter på 60 cm og kan sette fyr på en avis på 1½ meters avstand.

För länge sedan — i den gamla goda tiden — hände det att teologie överliggaren av Ystads nation i Lund, Jynson, begav sig ut på härjningståg. Efter många öden och äventyr med likasinnade hamnade han i den lilla staden X. och den vackra vårmorgonens sällsynta fågning åstadkom att han beslöt sig för att bada i fontänen på torget. Det är så länge sedan att den icke är ett verk av Milles. Sagt och gjort! Men medan han låg där och plaskade, framstörtade stadens politikonstapel under rysliga eder och ännu fruktansvärdare hotelser. Kandiat Jynson: »Bry seg int om mej, konstapeln, utan rädda först kvinnor och barn!«

(— Albert Engström.)

Televisjon som selger.

Vi gjengir ovenfor en tegning fra Reporter hvor tegneren ser humoristisk på bruken av televisjonen i salget av *tekstilvarer*.

Jo-ho, her er fremtidsperspektiver. Om en del år ser vi Bakkellie, Evjen og Watne i full gang i Protons eget studio for televisjon. Der demonstreres husholdningsapparater, Bakkellie viser installasjonsmateriell, Evjen forteller skrøner (med sordin) og Watne retter en inntrengende appell til kundene om å kjøpe firmaets varer.

En frenolog

opplyser at det finnes henimot tre tusen forskjellige hoder til.

En leser er interessert i å få vite om det han våknet med nyttårsmorgen er iberegnet.

Den gamle för länge sedan avskedade majoren sitter i glatt lag og talar levnadsvisdom. »Nuförtiden tala folk bara om att sköta sig. Jag vill bara säga ett, att till 50 år kan man leva hur fan som helst och sedan gäller det bara att inte ändra levnadssätt.«

(— Albert Engström.)

Også en slags service —

- Har De ikke større spiker enn disse her?
- Det er ikke spiker — det er stift.
- Jaså, men har De ikke større stift enn dette her da?
- Nei, da blir det spiker.

SAGT

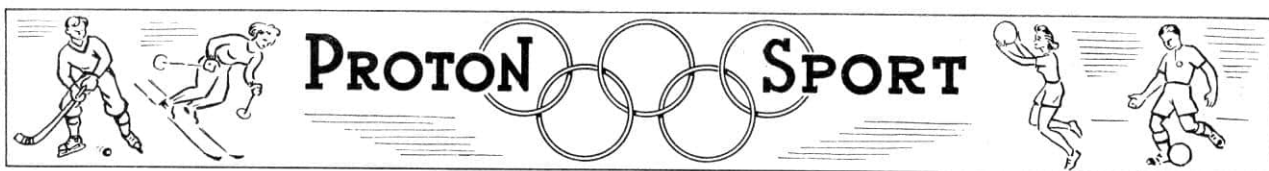
Fordi det som vinner fram, er godt, derfor er ikke det som viker slett.

J. P. Jacobsen.

Minnet er det eneste paradisi vi ikke kan drives ut av.

Jean Paul.

Det som gjør lykkelig, er ikke herredømme over jorden, men herredømme over seg selv.

Fotballkampen Trondheim—Oslo på Røa 10. sept. 1949.

Oslo

Harry Kristiansen ✓
Edon Nilsen
Eilif Pettersen ✓
Tore Aasen ✓
Sven Torbjørnsen ✓
Arne Schröder
Arne Johansen

Sven Hansen ✓
Arvid Johansen ✓
Kjell Hellberg

Dommer
Kjell Solberg

Gunnar Kulvik

Gunnar Gulsvaag ✓

P. Sandtrø

Nic. Stene ✓

Knut Reitan

A. Jacobsen

Torbjørn Sæther

Trondheim

Sverre Stallvik

Aalberg

Helge Nielsen

Kåre Hoeggen ✓

Røa-banen var passe tung etter formiddagens regn, da lagene stilte opp. Kampen ble åpnet nervøst, men etter et par minutters forløp hadde Oslo en farlig visitt oppe ved Trondheims målet, og det hadde nær resultert i scoring. Trondheim er ikke snauere og er nede og kikker på Oslomålet med et flott skudd som Aasen redder i stor stil. Trondheimsgutta så ut til å finne seg først tilrette på banen, og det ene oppløp fulgte etter det annet, og spillet ble delvis ført over til Oslo's halvdel. Men Oslo red stormen av. Sverre Torbjørnsen ryddet godt opp og var en lei anstøtsten, og Aasen kastet seg til høyre og venstre for å holde buret rent. Oslo's oppløp var ikke av de farligste, men da Hoeggen lavde storbom på et overlegg fra Oslo's ytre venstre, så kunne Arne Johansen med litt kjappere takt ha stormet inn et mål. Omgangen gikk ut i favor av Trondheim og det hadde ikke vært ufortjent med en liten ledelse.

Det gikk hele 10 min. av 2. omgang før det begynte å bli fart i sakene. Men da avsluttet Trondheim's center Nic. Stene et oppløp med en pen heading av ballen uten sjanse for Aasen. 1—0 til Trondheim og stor heing. Men straks etter kvitterte Oslo ved skudd fra ytre venstre Harry Kristiansen etter en pen pasning fra Arvid Johansen. Stillingen er nå 1—1 og innsatsen fra lagene økes. Under en trengt posisjon legger Hoeggen ballen inn til keeper Nielsen. Oslo's Harry Kristiansen oppfatter situasjonen, stormer på, når ballen først og 2—1 er et faktum. Trondheim går hårdt inn for utligning. Center Stene har en stor sjanse, men skuddet går utenfor. Like etter er ytre venstre Torbjørn Sæther ute med et flott skudd, men Oslo's keeper lagde en god redning. Oslo hadde til avslutning et par farlige skudd som smalt i stolpen og hadde fortjent en bedre skjebne. I denne omgang lå Oslogutta noe foran sine kolleger.

Trondheims lag besto av små lette spillere. Løperrekken kombinerte ganske pent til sine tider. Knut Reitan var en fiks, liten tekniker og han gikk godt sammen med center Stene, som var meget farlig foran mål. Hoeggen »still going strong« og Stallvik som backer var vanskelige å forsere og keeper Helge Nielsen var god. Trondheimsgutta var unge, sympatiske spillere som det skal bli hyggelig å møte igjen. Et draw-back for laget var sikkert den lange og anstrengende reise.

Osloguttene var større og tyngre enn sine motstandere. Høyre back Sven Torbjørnsen var lagets bestemann, god til å tackle og stå i utspillene. Jönsson som centerhalf, var en bra stopper og la an på å plasere ballen riktig til løperne. Arne Schröder spiller hårdt, men var en arbeidssom half og med stor aksjonsradius. Løperrekken gikk ikke så godt sammen. Best var venstresiden med Harry Kristiansen som en rask og våken ving og lange Sven Hansen hadde oversikt og forståelse for spillet.

Vel var det ikke aktive klubbspillere vi så — det var bedriftsfotball. Men om ikke alltid evnen til å gjøre det riktige var til stede, så var viljen der og innsatsen var stor.

Dommer, Kjell Solberg fra P/O var bestemt og rolig i sine avgjørelser og skiftet sol og vind likelig mellom begge parter.

g.

Velkomstsang te Trondhjemran 10. september 1949.

Mel.: »Napoleon med sin hær«.

Velkommen allesammen

til Proton-hytta vår.

Til sport og fryd og gammen
vi møtes nu i år.

Ja Trønderan er greie

på fotballbanen seie

å slå så er de leie

ja skål for alle mann.

Tredve mann kjem sigan hit til Oslo store by
og for det besøket er vi alle her så kry.

Det bøtterdø er gutta

med toillball har de slutta,

har skudd som lukter krutt a'

ja, skål for alle mann.

Litt av hvert fra Trondheimbesøket.

Turens leder J. Hellesvik fortalte at bilen med de 33 deltagerne dro fra Trondheim fredag ved 18 tiden og var i Oslo lørdag morgen ved 8 tiden. Søvn ble det ikke og at gutta var litt trøtte om lørdagen var selvsagt. Men etter en god frokost på Siemenshytta og et par timers hvil bedret jo situasjonen seg.

P/T hadde sikret seg alle tiders flotteste buss med skiltet: »Trondheim—Kyrksæterøra«. Den var helt ny, stor og romslig og med behagelige liggeseter. Vi minnes ordsproget: »På (kjøre-)ridetøyet skal storfolk kjennes«.

Tribunen på Røa var just ikke fullt besatt. Foruten direktør Jemtland og kontorsjef Astrup var det kun et fåtall tilskuere som hadde innfunnet seg. Det ble nevnt at Trondheimstilskuerne var i majoritet, uten dog at det ble foretatt mannjevning. Vi får håpe at det var været som skremte mange, men de som var der fikk ihvertfall ikke våt troye.

Foran kampen var det stor bomsteroverrekkelse, taler og fotografering — ja rene landskampovertyren.

Kåre Hoeggen, Trondheimslagets nestor, back og kaptein var med sine 47 år et eksempel til etterfølgelse. Han spilte i stor stil og lå ikke tilbake for ungdommen. Gammel av år vil noen si — men ung av sinn og alltid humøret på topp. Hoeggen har spilt fotball i Freidig gjennom 25 år og er nå primus motor for bedriftsidretten P/T.

På Trondheimslaget fant vi 2 kjente karer i norsk idrett, nemlig skiløperen Stallvik og skøyteløperen Stene.

Etter kampen kjøre spillerne en rundtur til kjente steder som Holmenkollen og Frøgnersæteren og var også nede og beså Vigelandsanlegget.

Om aftenen var det stor fest for spillerne på Siemenshytta med pølser, øl etc. Det var taler av Iversen, Hellesvik og Hoeggen og flere gode bordsanger. Til minne om turen ble der fra Sportsklubben overrakt P/T en vakker plakett. Og så — var det dans og hyggelig samvær. Protondamene skal ha stor ros for sin hjelpsomhet og de bar sikkert hovedbyrden av arrangementet.

Søndag var Trondheimskarene og så på landskampen i fotball Danmark—Norge og så var det hjemtur. Sikkert en slitsom tur med lite søvn men forhåpentlig et minne rikere.

g.

Fra friidrettsgruppen.

Gruppen har ikke vært omfattet med akkurat den største interesse i sommer men det har ihvertfall vært fremgang fra tidligere års virksomhet på dette område.

Av enkeltprestasjoner kan nevnes frk. Gerd Øverby som i *Bedriftstevnet* på Jordal ble nr. 1 i 60 mtr. løp med tid 8,8 sek. og i samme stevne nr. 1 i ballkast med over 55 mtr. Frk. Øverby har utmerkede anlegg og blir et av våre beste kort i fremtidige konkurranser.

I *Steen & Strøm* stafetten var interessen til å begynne med dårlig slik at første gang vi trente i løypa deltok kun 5 mann og vi skulle være 10 mann på laget. I konkurransen ble vi imidlertid nr. 6 på tid 29,20 min. Laget besto av:

Leif Scheen
Eilif Stensvold
Odd Eriksen
Tor Odd Hansen
Arne Johansen
Oddvar Leivestad
Carl Klevjer
Sven Torbjørnsen
Tore Aasen
Arne Schröder.

For *Bedriftstafetten* var interessen til å begynne med også dårlig. Men det ordnet seg til slutt og med bra resultat. Vi klarte å stille 15 mann og til og med 1 reserve. I konkurransen fikk vi 3. premie i kl. 2 med anvendt tid 44,44 min. Tiden var 1 min. bedre enn den vi brukte i fjor og konkurransen var skarp blant de 18 lag som vår klasse besto av. Neste år må vi stille opp i kl. 1 og da må treningen begynne tidlig. Alle på laget fikk diplom og deltakerne var:

Leif Scheen
Eilif Stensvold
Tor Odd Hansen
Arne Johansen
Oddvar Leivestad
Carl Klevjer
Sven Torbjørnsen
Tore Aasen
Arne Schröder
Frithjof Jæger
Arne Holt
Ragnar Raamundsen
Arthur Johansen
Ole Alfstad
Walter Eriksen

B.T.-svømmestevne på Ingierstrand 20. august.

Ega sportsklubb som hadde arrangementet hadde fått anmeldt 98 stk., men ved oppropet var frafallet stort. Der møtte 38 stk. fordelt således: Delta 13 stk., EGA 11 stk., Nera 7 og Proton 7.

Av resultatene kan nevnes:

100 mtr. bryst.

Herrer 18—25 år.

Nr. 1. Arne Schröder tid 1,38

Herrer 25—35 år.

Nr. 4. O. Leivestad tid 1,45,2

50 mtr. bryst.

Damer.

Nr. 2. Eva Kultorp tid 53,1
» 6. Turid Lindemann tid 57,2

Skyttergruppen.

Skyttergruppen avholdt premieskytning på Østre Skytterlags bane den 30 august.

Resultat:

2 serier á 5 skudd i 2 stillinger på 2 min.

1. R. Böhle	90 poeng
2. N. Uppheim	86 »
3. R. Ryen	83 »
4. O. Mathisen	76 »
5. A. Wiger	71 »
6. J. Nilsen	69 »
6. A. Pedersen	69 »
8. L. Hansen	49 »
9. O. Rekkedal	45 »
10. Th. Morland	43 »
10. E. Jönson	43 »
12. F. Jæger	41 »
13. A. Eriksen	38 »
14. S. Hansen	31 »
15. E. Engh	28 »
16. K. Hannestad	18 »
17. H. Hansen	16 »
18. O. Arnesen	9 »

Press. 20-delt pyramide 100 m. 3 skudd stående.

1. N. Uppheim	39 poeng
2. Th. Morland	32 »
3. S. Hansen	32 »
4. E. Jönson	31 »
5. O. Mathisen	28 »

Friidrettsgruppen på tur.

Søndag den 11 sept. dro en del medlemmer fra Friidrettsgruppen på tur til *Stange* for å delta i et propagandastevne for bedriftsidretten. Som så mange ganger tidligere stilte Ellefsen seg til disposisjon som sjåffør på lastebilen — det er aldri nei i hans munn. Arrangementet tok på grunn av fotballkamper dessverre lang tid, men for øvrig var det en hyggelig tur. Resultatene ble:

60 mtr. løp damer:

2. Gerd Øverby	8,6 sek.
3. Inger Fredriksen	9,2 »
4. Bjørg Mathiesen	9,4 »
5. Berit Andresen	9,7 »
6. Rose Berg	10,2 »

60 mtr. løp herrer:

3. Sven Torbjørnsen	7,8 sek.
3. Leif Scheen	7,8 »
3. Sven Hansen	7,8 »
3. Arne Schrøder	7,8 »
5. Tor Odd Hansen	8 »

I 4 × 100 mtr. stafett deltok 6 lag. Rekkefølgen for de 3 beste var:

1. D.N.L.	49,6 sek.
2. Standard	50,4 »
3. Proton	51,3 »

Deltagerne var: Arne Schrøder, Sven Torbjørnsen, Sven Hansen og Leif Scheen.

Lengde, damer:

1. Inger Fredriksen	4,14
2. Gerd Øverby	3,91

Lengde, herrer:

10. Sven Hansen	4,77
11. Tor Odd Hansen	4,60

I diskos var Gerd Øverby eneste deltager med kast på 20 mtr. Sven Hansen deltok i høyde med hopp på 1,40 mtr.

Den Norske Ingeniørforening 75 år.

5 og 6 september feiret Den Norske Ingeniørforening (N.I.F.) sitt 75-års jubileum. Det var 9 desember 1874 at ingeniør og arkitekt Peter Andreas Blix tok initiativet til dannelsen av Den Norske Ingeniør- og Arkitektforening, som den het den gang. Medstiftere var 8 av ingeniør Blix's kolleger og venner, og disse 9 var foreningens eneste medlemmer det første år. I 1876 fikk foreningen sitt første lokale i »Pultosten« i Stortingsplass 7 (»Morgenbladets« gård).

80-årene var vanskelige for ingeniørene, og mange emigrerte. Dette hemmet foreningen i dens utvikling, men det ble lagt ned et stort arbeid, og i 1890 hadde foreningen 160 medlemmer. Medlemmene gikk sterkt inn for en norsk høyere teknisk undervisning, og i 1877 ble forslag stilt om omorganisering av Kristiania Tekniske skole. I de siste årene for århundreskiftet steg medlemstallet raskt til over 500. Det ble oppgangstider for ingeniørene, og foreningen vokste med de nye oppgaver.

Da Stortinget i 1900 vedtok å opprette Norges Tekniske Høgskole i Trondheim, skyldtes dette ikke minst det mangeårige arbeid som foreningen sammen med P. F. hadde nedlagt. I 1912 skilte arkitektene lag med ingeniørene, og foreningen tok navnet Den Norske Ingeniørforening. Denne ble en landsomfattende organisasjon, idet en like før hadde oppnådd sammenslutning av de forskjellige tekniske foreninger som i årenes løp var dannet, og foreningen fikk nesten 1400 medlemmer.

I årene 1912 til 1924 utfoldet foreningen en livlig faglig virksomhet og tok opp mange spørsmål av offentlig, sosial og almen natur. Blant slike kan en bare nevne spørsmålet om eiendomsrett til oppfinnelser og patenter, om opprettelse av teknisk bibliotek og teknisk museum.

En kan nevne forslag til ny bygningslov, vassdragslov, kontroll med kraftutbygging, spørsmålet om norsk jernverk.

Foreningen ga også uttalelser til det offentlige om fabrikktilsyn og kjelekontroll, om automobiltrafikk og konstruksjon av skip, organisasjon av sjøfartskontor og skipskontroll og om elektrisitetsforsyning og samkjøring.

I 1924 flyttet Den Norske Ingeniørforening inn i Kronprinsens gate 17 og 19, og i 1932 ble her innvidd det store nybygg hvor foreningen fikk sitt hovedkontor i husets toppetasje.

Foreningens organ Teknisk Ukeblad eies i fellesskap av N.I.F. og P.F., og ingeniør Arne Solem er bladets redaktør fra 1 november 1938 til 1 juli 1941 og fra 8 mai 1945.

På festmøtet ble foreningen overrakt en gave på 227,000 kr. fra en rekke industrielle bedrifter for å kunne realisere en rekke oppgaver av teknisk industriell natur.

Det var satt opp et stort program for jubileumsfestlighetene og alt ble avviklet vakkert og verdig. Det var hyllest og heder men så er jo også foreningen all ære verd.

Litt av hvert

*Edelt skal mennesket være,
hjelpsomt og godt!
for det alene
skiller det ut
fra alle skapninger
vi kjenner.*

Göthe.

Det er de kunnskaper du tilegner dig *etter* skoledagene som teller. Ellers vet du jo ikke noe annet enn det alle vet.

(— Henry L. Doherty.)

Den engelske distinksjon. — «Freedom is personal and private. Liberty is public. A slave obtains his freedom. A captive obtains his liberty.

(— Cobb.)

Alle klager over hukommelsen, men ingen klager over sin intelligens.

(— Fransk ordsprog.)

Har man livet igjennom sittet som spesialist foran det samme skrivebordet, sovner man langsomt inn. Til slutt kommer det så langt at én som aldri har sittet foran dette skrivebordet, men ser det hele utenfra, gjør den avgjørende oppdagelsen eller forbedringen, til stor ergrelse for krakkesalderen.

(— Walter von Hollander i «Mennesket over Fjor».)

Trønderhistorier.

Denne gang har vi 3 Trønderhistorier som er hentet fra virkeligheten.

Den første er hentet fra en større bedrift i Trondheim hvor en av arbeiderne en morgen kom på arbeid og fortalte at kona hadde falt og brukket benet. På spørsmål fra arbeidskameratene om han ikke måtte hente doktor, kom det lakonisk:

«Nei, æ stidd da opp å koka mæ kaffe sjøl, æ sjø.»

Så var det på Kristiansundsbussen. Ved Heimdal ble en av passasjerene som satt fremst i bussen plutselig oppmerksom på at det ene forhjulet løsnet og fór iveri på egen hånd.

«Der løsna forhjule», kom det fort fra passasjerene, hvorpå sjåføren repliserte:

«Jau, æ sjer da det, mæn vi når vel igjæn det.»

Til slutt har vi en liten episode som hendte vår reisende Eriksen, da han var ute og reiste like etter navneskiftet. Han oppsøkte da en kunde i en Trøndelagsbygd, og forestilte seg som Eriksen fra Proton, og spurte om det var noe i det elektriske han kunne stå til tjeneste med. Da kunden hadde luktet litt på det, kom det:

«Proton? Næi, æ heill mæ te'n Siemens æ.»

En usedvanlig sprek svenske skulle vise sine ferdigheter i et middagsselskap. Han overbeviste til slutt gjestene om at han skulle klare å legge begge bena på nakken, og klarte det virkelig til slutt. Selv regner han med å være helt restituert til jul.

Oppsalag i en Los Angeles-kafé:

«Kniver, skjær og gafler er ikke medisin. De skal ikke tas etter maten.»

«Alle mine beste vitser blir stjålet», uttalte nylig en velkjent radioskuespiller. Han sa ikke fra hvem.

(— «Punch».)

Resepten. — En mann gikk til doktoren. Han fikk resept. Den så ut som resepter flest, med andre ord uleselig. Han gikk på apoteket og fikk medisinen. Han stakk resepten i lommen. En tid gikk, og mannen skulle på fotballmatch. Han kom til å vise frem resepten istedenfor billetten, kontrolløren kikket på den og sa: Ja vel, passér. Nå, tenkte mannen, dette er nok en gullgruve. Han brukte resepten ved alle slags stevner og tilsteininger, og kom alltid inn. Men en aften gikk han på kino og prøvde å komme seg gjennom med resepten. «Nei», sa kontrolløren, «den der gjelder bare til 19-forestillingen».

(— Fritt etter «H. T.»)

«Gifte meg? Jo bare vi kunne få tak i en leilighet.» «Kan dere ikke bo hos din forlovedes foreldre?» «Nei, de bor hos *sine* foreldre.»

(— «Handelstidningen».)

«Jeg er så sulten at jeg kunne spise en hest», sier den belevne unge verdensmann som sitter og venter på middagen. «Pussig tilfelle», sier kelneren idet han plasserer kjøttretten foran ham.

(— «London Opinion».)

Jeg spurte om hun ville gifte seg med meg, men hun svarte unnavikende. Hun sa hun allerede var gift.

(— «Dagens Nyheter».)

Og så var det skotten som gikk inn i et meieri og ba om et halvt kilo margarin innpakket i dagens avis.

(— «G.H.S.T.»)

På B. B. nedkom häromdagen en svarthårig flicka med en ilsket rödhårig pojke. Underläkaren blev intresserad av fallet och frågade hurudant här fadern hade. «Ja, de kan ja inte säga, för han hade hatt!»

(— Albert Engström.)

Skotsk.

Mac Albert kom til Glasgow sammen med sin kjæreste. Utenfor jernbanestasjonen sa han:

— Du Mary, vet du hva forskjellen er på en drosjebil og en trikk?

— Nei.

— Da tar vi trikken.

J. H.

BIBLIOTEKET

Nye bøker.

- DK 657. Enhetliga principer för självkostnadsberäkningar (Sveriges Industriförbund).
- DK 621.300. Georg Siemens: Geschichte des Hauses Siemens. 1. bind 1847—1903.
- DK 534. R. W. Pohl: Mechanik, Akustik und Wärmelehre.
- DK 535. R. H. Pohl: Optik.
- DK 621.3. Norsk Elektroteknisk Forening: Vedlikehold av elektriske apparater og materiell 1948.
- DK 34. Th. G. Thorsen: Lovene om industrielt rettsvern med merknader og tilvisninger. 1949.
- DK 600.8. Register over Norske Patenter.
- DK 31. Statistiske oversikter 1948. (Utgitt av Statistisk Sentralbyrå.)
- DK 621.3. Wilhelm Friedrich: Tabellenbuch für Elektrotechnik (Därmmers Fachbücher).
- DK 621.317. Arthur Whitmore Smith: Electrical Measurements in Theory and Application.
- DK 537.1. E. B. Watton: The A-B-C of Electronics.
- DK 621.396. S. J. Begun: Magnetic Recording.
- DK 621.3. R. W. Pohl: Elektrizitätslehre.

Visste De at:

Direktør *Daniel Waage* er styremedlem i Selskapet for Lyskultur.

Direktør *Harald Eire*, Bergen er ordfører i representantskapet i Den Norske Ingeniørforening.

Direktør *T. Dehli Jemtland* er medlem av Den faste tekniske voldgiftsrett for sterkstrømteknikk.

Direktør *T. Dehli Jemtland* var blant de 13 som fikk *NIFS* hederstegn ved 75-års jubileet.

Artikler, referater, meldinger etc. til julenummeret må være redaksjonen ihende senest innen 20. november.

Får alle avisen?

Hvis det er noen som av en eller annen grund ikke får avisen, er vi takknemlig for melding herom.

»Olga, jeg sa du *ikke* skulle støvsuge gardinene i nærheten av bestefar!«

Fra Westinghouse News.

Nyvordna kadetten greve Silverbåga är på restaurang. Då han ville visa sitt musikaliska intresse skickar han fram sitt visitkort og begär »Sång till aftonstjärnan«. Vaktmästaren kommer strax tillbaka och säger: »Kapellmästaren lovar att spela den lite senare. Han kan inte ta den om genast, det var nämligen den han spelade sist«.

(— *Albert Engström.*)

Arbeidere og funksjonærer!

Gi oss tips om små og store hendelser i de forskjellige avdelinger, slik at Proton-Avisen kan bli det bindeledd og opplysningsorgan vi gjerne ønsker det skal bli.

Red.

PROTON AVISEN

Utgitt av A/S Proton (tidl. Siemens)
til alle ansatte i firmaet

Redaktør:

Johan Gabrielsen

Redaksjonskomité:

*Johannes Taranger
Kaare Qvenild*

Faste medarbeidere:

*Spinnesiden: Frk. Bodil Pettersen
Personalia: Johs. Iversen
Helse og hygiene: Dr. E. Berle
Trondheim: Johs. Hellesvik*

Adresse: Rosenkrantzgt. 11, Oslo